

**LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJA
KRAŠTO APSAUGOS MOKYKLA**

**7,62 MM KALAŠNIKOVO
KULKOSVAIDIS
(PK, PKS, PKB IR PKT)**

Mokymo priemonė

Vilnius 1993

UDK 623.4 (075.8)
Se-94

Mokymo priemonę parengė Krašto apsaugos mokyklos Ginkluotės ir šaudybos katedros dėstytojas pulkininkas leitenantas S.Uogintas.

Mokymo priemonėje nagrinėjama kulkosvaidžių PK, PKS, PKB, PKT paskirtis, kovinės savybės, aiškinamas ardymas, surinkimas, sandara, dalių sąveika, apžiūra, ruošimas šaudymui

Mokymo priemonė skiriama Krašto apsaugos mokyklos kariūnams, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos karininkams ir puskarininkiams.

© Krašto apsaugos mokykla,
1993

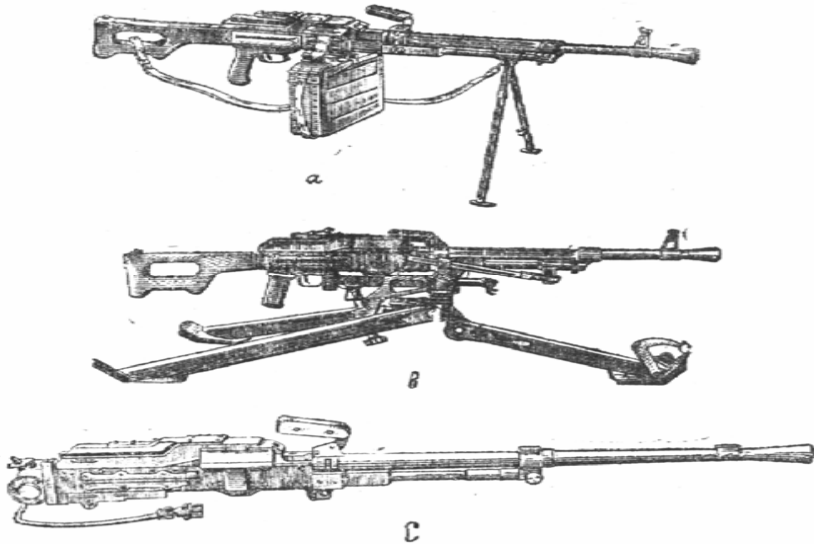
I. KULKOSVAIDIO SANDARA, JŲ NAUDOJIMAS, PRIEŽIŪRA IR SAUGOJIMAS

1. Kulkosvaidžio paskirtis ir kovinės savybės

1.1. 7,62 mm Kalašnikovo kulkosvaidis (PK, PKS – ant stovo, PKB-šarvuočio, PKT-tanko) yra galingas automatinis ginklas, skirtas priešo kariams ir ugnies priemonėms naikinti.

Kulkosvaidžiai PK ir PKS taip pat skiriami oro taikiniams numušti.

Kulkosvaidis PK turi atramą (1a pav.), kulkosvaidis PKS pastatytas ant trikojo stovo (1b pav.), kulkosvaidis PKB – ant šarvuočio įrenginio, kulkosvaidis PKT – tanko bokštelio viduje ir kitų tipų šarvuočiuose (1c pav.).

1.2. Šaudymui iš kulkosvaidžio vartojami šoviniai su paprastomis, trasuojančiomis ir šarvamušėmis – padegamosiomis kulkomis.

Iš kulkosvaidžio šaudoma trumpomis (iki 10 šūvių) ir ilgomis (iki 30 šūvių) serijomis, ir be pertrūkio.

Šoviniai šaudant paduodami iš metalinių juostų, sudėtų į dėžutę. Juostos talpumas – 100, 200 ir 250 šovinių.

Veiksmingiausia kulkosvaidžio ugnis į antžeminius ir oro taikinius) iki 1000 m atstumo. Kulkosvaidžių PK, PKB ir PKS taikymo nuotolis – 1500 m.

Tiesaus šūvio nuotolis į krūtinės taikinį – 400 m, į bėgančią figūrą – 650 m.

Techninė greitošauda – apie 650 šūvių per minutę (kulkosvaidžio PKT – 700 – 800 šūvių per minutę).

Kovinė greitošauda – iki 250 šūvių per minutę.

1.3. Kulkosvaidžio vamzdis aušinamas oru, leidžiama be pertrūkio šaudyti iki 500 šūvių, po to, jei būtina tęsti šaudymą, reikia įkaitusį vamzdį pakeisti atsarginiu.

1.4. Iš kulkosvaidžio šaudoma nuo atramos arba trikojo stovo. Stovas užtikrina šaudymą iš kulkosvaidžio į antžeminius ir oro taikinius ir daro didelių nuotolių ugnį veiksmingą.

Horizontalus apšaudymo kampas į antžeminius taikinius panaudojant ribotumus – apie 90°, o į oro taikinius – 360°.

Šaudymo nuo stovo ugnies linijos aukštis gulint – 320 mm, klūpint – 820 mm ir sėdint – 580 mm.

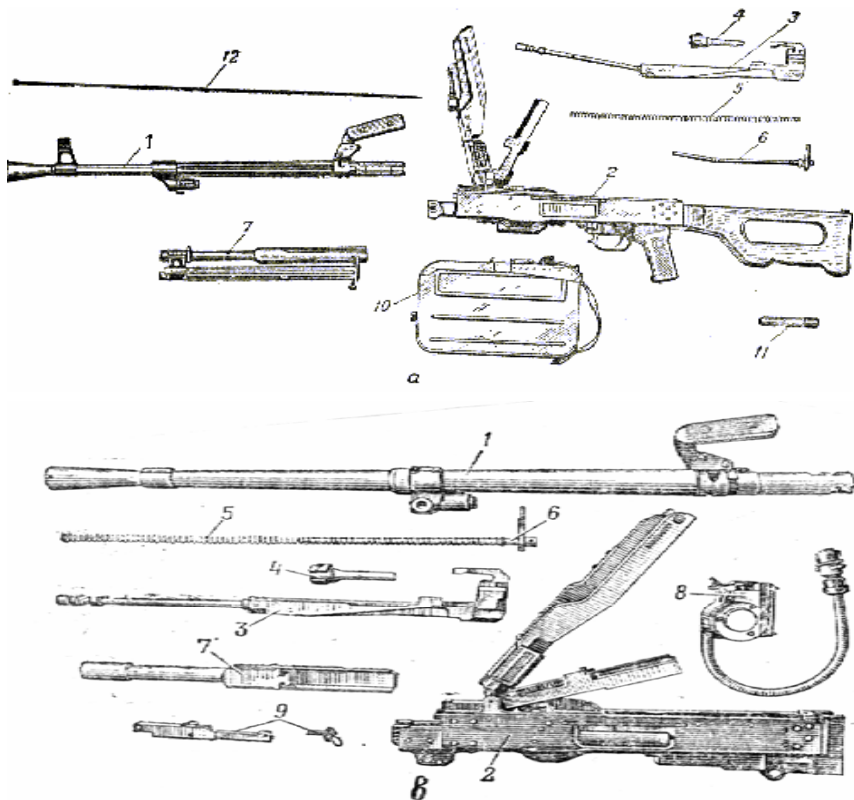
Sudvejintas su patranka kulkosvaidis PKT turi 360° horizontalaus apšaudymo kampą.

1.5. Svorio duomenys: kulkosvaidis PK-9 kg, PKS – 16,7 kg, PKT – 10,5, dėžutė su 100 šovinių juosta – 3,9 kg, su 200 šovinių – 8 kg, su 250 šovinių – 9,4 kg.

2. Pagrindinės kulkosvaidžio dalys ir mechanizmai, jų veikimas šaudant

2.1. Kulkosvaidžio pagrindinės dalys ir mechanizmai (2 pav.):

vamzdis,
uoksas su dangteliu, priimtovo pagrindas ir buožė (tik kulkosvaidžių PK ir PKS),
spynos rėmas su ištraukikliu ir dujų stūmoklis,
spyna,
kovinė spyruoklė su kreipiamuoju strypu,
dujų stūmoklio vamzdelis su atrama (tik kulkosvaidžių PK ir PKS),
paleidžiamasis mechanizmas,
elektropaleidiklis (tik kulkosvaidžio PKT).

2 pav. Kulkosvaidžio pagrindinės dalys ir mechanizmai:
 a – kulkosvaidis PK; b – kulkosvaidis PKT; 1 – vamzdis;
 2 – uoksas su dangteliu, priimtuvo pagrindu ir buože;
 3 – spyros rėmas su traukikliu ir dujų stūmokliu;
 4 – spyra; 5 – kovinė spyruoklė; 6 – kreipiantysis
 strypas; 7 – dujų stūmoklio vamzdelis su atrama (kul-
 kosvaidis PK); 8 – elektropaleidiklis; 9 – paleidžia-
 masis mechanizmas; 10 – dėžutė su juosta; 11 – reik-
 menys; 12 - grūstuvai

Į kulkosvaidžio komplektą įeina dėžutės su juostomis, reikmenys, diržas, apmautas, atsarginis vamzdis, atsarginės dalys ir šaudymo tuščiais šoviniais įtaisais.

2.2. Kulkosvaidžio automatinis veikimas pagrįstas parako dujų, nukreiptų iš vamzdžio kanalo į spyros rėmo dujų stūmoklį, energijos naudojimu.

Šaudant dalis parako dujų, veikiančių kulka, veržiasi pro vamzdžio sienelės angą į dujų kamerą, spaudžia priekinę dujų stūmoklio sienelę ir atmeta stūmoklį kartu su spynos rėmu atgal. Slenkant spynos rėmui atgal atsiskleidžia spyna, tūta ištraukiama iš lizdo ir išmetama iš uokso, ištraukiamas kitas šovinys iš juostos ir paduodamas į priimtovo išilginę angą, juosta priimtuve paslenka į kairę per vieną grandį, ir suspaudžiama kovinė spyruoklė.

Spyna atsklendžiama spynos rėmui pasukant ją aplink išilginę ašį kairėn, dėl to spynos koviniai kyšuliai išeina iš už uokso kovinių atramų. Spynos rėmas užpakalyje atsitrenkia į ribotuvą ir veikiamas kovinės spyruoklės pradeda judėti pirmyn.

Jeigu nuleistuko uodegėlė (elektropaleidiklio mygtukas) nuspausta, tai spynos rėmas su spyna, griebtuvui nesulaikius paleidžiamosios svirties, toliau juda į priekį, spynos siuntiklis išstumia iš priimtovo išilginės angos šovinį ir įstumia jį į lizdą, traukiklio užkabos pagriebia iš juostos kitą šovinį, o paduodantysis pirštas pasislenka per vieną juostos grandį į dešinę. Spynos rėmui artėjant į priekį spyna užsklendžiama ir į šovinio kapsulę sudaužia skiltuvus. Spyna užsklendžiama pasukus ją apie išilginę ašį dešinėn, dėl to jos koviniai kyšuliai užėina už kovinių uokso atramų. Daužiklis, veikiamas spynos rėmo žiedinės išdrožos, juda į priekį ir skiltuvu pramuša šovinio kapsulę. Įvyksta šūvis, ir kulkosvaidžio automatikos darbas kartojasi.

Jeigu po šūvio nuleistuko uodegėlė (elektropaleidiklio mygtukas) nebus nuspausta, tai spynos rėmas su spyna pasiliks uokso užpakalinėje dalyje ant kovinės užkabos; norint toliau šaudyti reikia iš naujo nuspausti nuleistuko uodegėlę (elektropaleidiklio mygtuką). Šaudymas tęsis iki tol, kol nebus atleista nuleistuko uodegėlė (elektropaleidiklio mygtukas) arba kol juostoje nesibaigs visi šoviniai.

3. Kulkosvaidžio išardymas ir surinkimas

3.1. Kulkosvaidžio išardymas gali būti dalinis ir visiškas: dalinis – valymui, tepimui ir apžiūrai; visiškas – valymui po didelio užteršimo, lietaus ar sniego, atiduodant kulkosvaidį į sandėlį ilgam laikymui, paėmus iš sandėlio, keičiant dalis.

Per dažnas kulkosvaidžio ardymas žalingas, nes pagreitina dalių ir mechanizmų susidėvėjimą.

Kulkosvaidžio išardymą ir surinkimą reikia atlikti ant stalo ar švaraus patiesalo; dalis ir mechanizmus dėti išardymo tvarka, elgtis su jais atsargiai, nedėti vieną ant kito, nenaudoti jėgos ir staigių smūgių. Surenkant reikia sutikrinti dalių numerius: kiekvieno kulkosvaidžio dalių numeriai turi atitikti numerį ant uokso dangtelio.

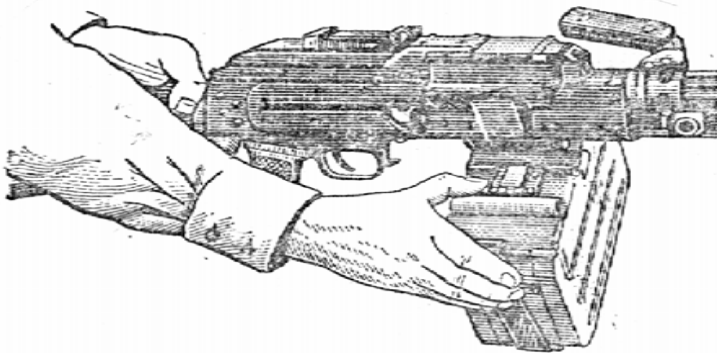
Mokyti išardymo ir surinkimo su koviniais kulkosvaidžiais leidžiama tik išimtiniais atvejais ir būtina ypač atsargiai elgtis su dalimis ir mechanizmais.

Ardant kulkosvaidį PKS (PKT) būtina jį nuimti nuo stovo (atramos), prieš tai išimti dėtuve, jeigu jis buvo užtaisytas. Kulkosvaidžio PKT nuėmimą nuo atramos pradėti atjungiant elektropaleidiklio kištuką. Toliau ardyti kaip nurodyta 3.2 str.

3.2. Dalinio išardymo tvarka:

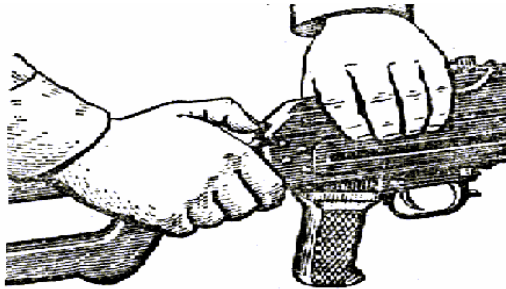
3.2.1. Pastatyti kulkosvaidį ant atramos. Laikant kulkosvaidį už rankenos vertikaliai, kairiosios rankos didžiuoju pirštu išlaisvinti atramos kojeles nuo spyruoklės sagės, atlenkti atramą nuo vamzdžio taip, kad jos kojelės užsifikuotų; pastatyti kulkosvaidį ant atramos vamzdžio laibgaliu į kairę ir pirmyn. Kulkosvaidį PKT paguldyti ant stalo (patiesalo) vamzdžio laibgaliu į priekį.

3.2.2. Nuo kulkosvaidžio atskirti dėžutę su juosta ir patikrinti, ar nėra lizde šovinio. Kairiąja ranka pakelti kulkosvaidžio buožę, dešinėsios rankos didžiuoju pirštu atlenkti dėžutės spragtuką dešinėn ir atskirti dėžutę su juosta nuo kulkosvaidžio (3 pav.).

3 pav. Dėžutės su juosta atskyrimas nuo kulkosvaidžio

Prilaikant kulkosvaidį už buožės kaklelio dešiniąja ranka (kulkosvaidį PKT – iš apačios už elektropaleidiklio), didžiuoju pirštu nuspausti spragtuką ir atidaryti uokso dangtelį (4 pav.).

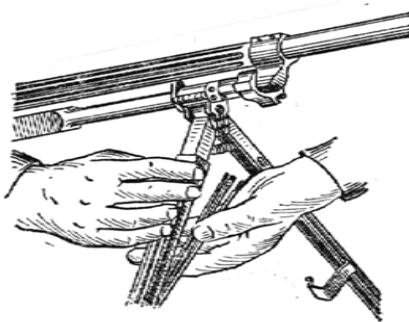
4 pav. Uokso dangtelio atidarymas

Pakelti priimtovo pagrindą ir pasukti saugiklį į „Ugnies padėtį. Už rankenėlės atitraukti spynos rėmą atgal ir patikrinti, ar nėra lizde šovinio. Po to spynos rėmą, laikant už rankenėlės, palengva nuleisti nuo kovinės užkabos.

3.2.3. Išimti penalą su reikmenimis. Dešniosios rankos rodumuoju pirštu įstumti buožės lizdo dangtelį taip, kad spyruoklės veikiamas penalas išlįstų iš lizdo; penalą atidaryti ir išimti iš jo valiklį, šepetėlį, atsuktuvą ir išmuštuvą.

Kulkosvaidžio PKT reikmenis ir grūstuvą išimti iš dėklo.

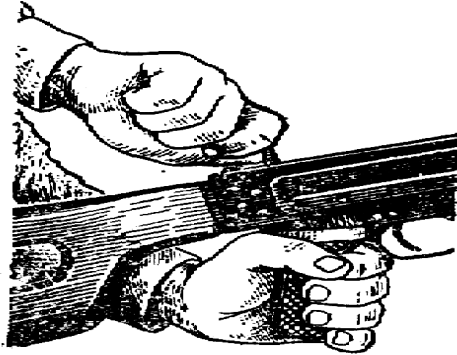
3.2.4. Atskirti grūstovo grandis nuo atramos kojelės. Nustumti paslankųjį pavalkėlį į viršų ir atskirti grūstovo grandis nuo atramos kojelės (5 pav.).

5 pav. Grūstovo grandžių atskyrimas nuo atramos kojelės

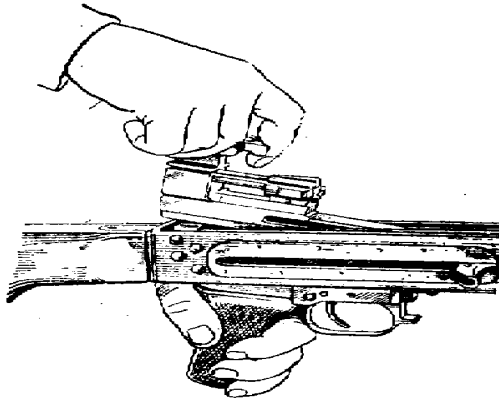

3.2.5. Atskirti kreipiantįjį strypą nuo kovinės spyruoklės. Laikant kulkosvaidį kaire ranka už pistoletinės rankenos (kulkosvaidį PKT – už elektropaleidiklio), dešine ranka pastumti pirmyn kreipiantįjį strypą, kol jo kyšulys išeis iš buožės trinkelės angos; pakelti kreipiančiojo strypo užpakalinį galą ir ištraukti jį su kovine spyruokle ir uokso (6 pav.); nuimti kovinę spyruoklę nuo kreipiančiojo strypo.

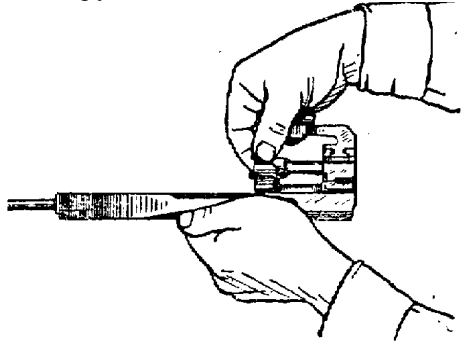
6 pav. Kreipiančiojo strypo su kovine spyruokle atskyrimas

3.2.6. Atskirti spynos rėmą su spyna. Laikant kulkosvaidį kaire ranka už pistoletinės rankenos (kulkosvaidį PKT – už elektropaleidiklio), dešine ranka už traukiklio atitraukti spynos rėmą iki galo atgal; pakeliant spynos rėmą, išimti jį kartu su spyna iš uokso (7 pav.).

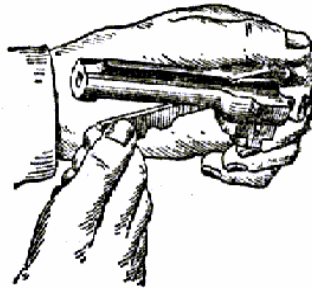
7 pav. Spynos rėmo su spyna atskyrimas

3.2.7. Atskirti spyną nuo rėmo. Paimti spynos rėmą kaire ranka spyna į viršų; dešine ranka (8 pav.) atitraukti spyną atgal ir pasukti ją dešinėn taip, kad jos varantysis kyšulys išeitų iš spynos rėmo figūrinės išpjovos; po to pastūmėti spyną į priekį ir, pasukant dešinėn, atskirti nuo spynos rėmo.

8 pav. Spynos atskyrimas nuo spynos rėmo

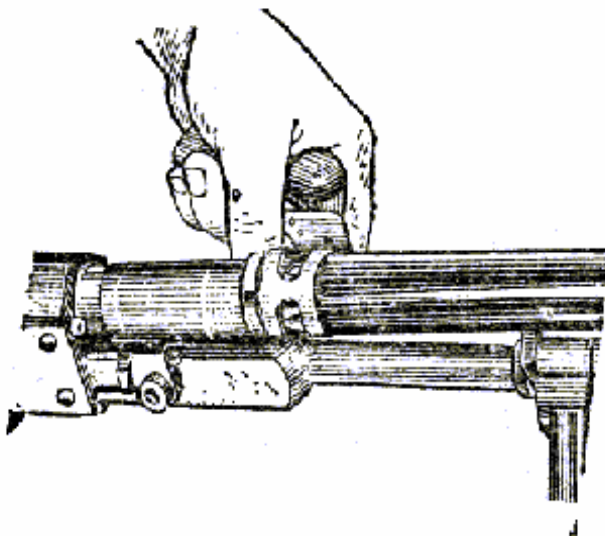
3.2.8. Atskirti nuo spynos skiltuvą. Spyną paimti kaire ranka kanalu žemyn, pastumti skiltuvą iki galo atgal ir, dešinės rankos pirštais – už kyšulio, jį perkeltant pirmyn (9 pav.), ištraukti skiltuvą iš spynos kanalo.

9 pav. Skiltuvo atskyrimas nuo spynos

3.2.9. Atskirti kulkosvaidžio PKT elektropaleidiklį. Išmuštuvu įstumti fiksatorių, pastumti elektropaleidiklį į viršų iki kreipiančiųjų kyšulių išėjimo iš uokso vertikalių griovelėlių.

3.2.10. Atskirti vamzdį. Pastumti vamzdžio uždariklį iki galo į kairę; kaire ranka (10 pav.), pasukant kulkosvaidžio rankeną į priekį, atskirti vamzdį.

10 pav. Vamzdžio atskyrimas

Jeigu vamzdžio uždariklio negalima pastumti ranka arba kulkosvaidis labai karštas, tai į uokšą įstatomas spynos rėmas, paduodantysis pirštas kairiosios rankos didžiuoju pirštu prispaudžiamas prie uždariklio galo (10 pav.), po to spynos rėmas atitraukiamas atgal, o paduodantysis pirštas tuo metu išjudina vamzdžio uždariklį; po to spynos rėmas išimamas.

Pastaba. Neleidžiama statyti vamzdžio ant žiedinio kyšulio.

3.3. Kulkosvaidžio surinkimo tvarka po dalinio išardymo.

3.3.1. Pritvirtinti vamzdį. Atidaryti uokso dangtelį, jeigu jis buvo uždarytas, pakelti priimtuvo pagrindą ir nustumti vamzdžio uždariklį iki galo į kairę, įstatyti vamzdžio drūtgalį į uokšą ir, sutaikant dujų kameros prievamzdį su dujų stūmoklio vamzdeliu, įstumti vamzdį iki galo atgal; vamzdį pritvirtinti pastūmus uždariklį dešinėn, o kulkosvaidžio rankeną pasukti kairėn.

3.3.2. Prie kulkosvaidžio PKT pritvirtinti elektropaleidiklį. Sutaikyti kreipiančiuosius elektropaleidiklio korpuso kyšulius su uokso vertikaliais grioveliais ir, nuspaudus fiksatorių, nustumti elektropaleidiklį iki galo žemyn; tuo pačiu fiksatorius turi įeiti į uokso angą.

3.3.3. Įdėti skiltuvą į spyną. Paimti spyną kaire ranka, įkišti skiltuvo galą į spynos kanalą ir, stumiant pirmyn, įdėti į spyną.

3.3.4. Pritvirtinti spyną prie spynos rėmo. Paimti spynos rėmą kaire ranka, o spyną dešine; įstatyti spyną cilindrine dalimi į spynos rėmo kanalą, nukreipiant skiltuvo kyšulį į atmušamojo kyšulio griovelį, pastumti spyną atgal ir pasukti kairėn iki galo (tuo pačiu varantysis spynos kyšulys įeis į spynos rėmo figūrinę išpjovą); pastumti spyną į priekį.

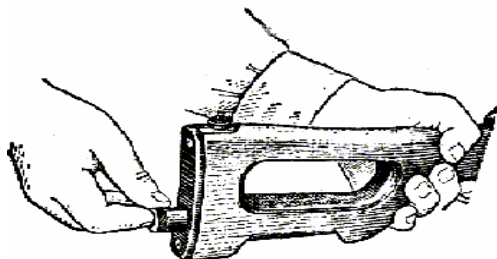
3.3.5. Įdėti spynos rėmą su spyna į uokšą. Paimti spynos rėmą už traukiklio dešine ranka taip, kad spyna būtų laikoma didžiuoju pirštu priekyje. Kaire ranka paimti kulkosvidį už pistoletinės rankenos (už elektropaleidiklio), rodomuoju pirštu nuspausti nuleistuko uodegėlę, dešine ranka įdėti spynos rėmą su dujų stūmokliu į uokšą; nustumti spynos rėmą iki galo pirmyn.

3.3.6. Sujungti kreipiantįjį strypą su kovine spyruokle. Paimti kreipiantįjį strypą dešine ranka ir užmaiti ant jo kovinę spyruoklę taip, kad pirmoji spyruoklės vija įeitų į strypo žiedinę išpjovą. Laikant kulkosvidį kaire ranka už pistoletinės rankenos (už elektropaleidiklio), dešine ranka įkišti kreipiantįjį strypą su kovine spyruokle į spynos rėmo kanalą; spaudžiant kovinę spyruoklę pastumti kreipiantįjį strypą pirmyn ir nuleisti iki galo žemyn; įkišti kreipiančiojo strypo kyšulį į buožės trinkelės angą.

3.3.7. Nuleisti priimtuvo pagrindą ir uždaryti uokso dangtelį. Atitraukti spynos rėmą iki galo atgal ir, spaudžiant nuleistuko uodegėlę (svirtį), patikrinti ar teisingai surinkta.

3.3.8. Pritvirtinti grūstovo grandis prie atramos kojelės. Nustumti paslankųjį pavalkėlį aukštyn ir įstatyti grūstovo grandis į atramos dešinės kojelės ertmę, nuleisti paslankųjį pavalkėlį žemyn. Kulkosvidžio PKT grūstovo grandis ir reikmenis sudėti į dėklą.

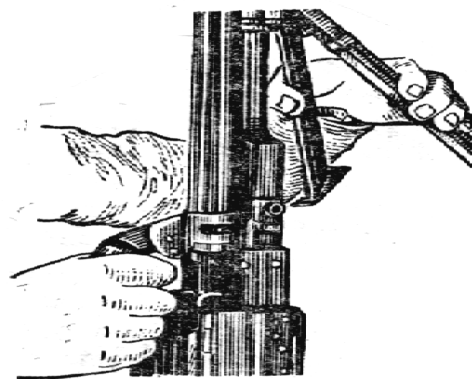
3.3.9. Įdėti į buožės lizdą penalą su reikmenimis. Sudėti reikmenis į penalą ir uždaryti jį dangteliu, įdėti penalą dugnu į buožės lizdą (11 pav.) ir įstumti jį taip, kad lizdas užsidarytų dangteliu.

11 pav. Penalo su reikmenimis įdėjimas į buožės lizdą

3.9.10. Prie kulkosvaidžio tvirtinti dėžutę su juosta. Pakeliant dešine ranka buožę aukštyn ir pasukant kulkosvaidį kairėn, kaire ranka tvirtinti dėžutę su juostomis prie uokso kronšteino.

3.3.11. Suglausti atramos kojeles. Dešine ranka pastatyti kulkosvaidį vertikaliai, kaire ranka suglaudžiant atramos kojeles (12 pav.), prispausti jas prie vamzdžio ir pritvirtinti spyruokline sąsaga.

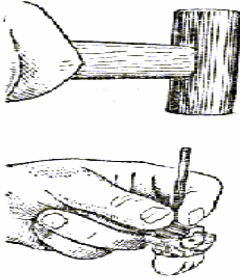
12 pav. Atramos kojelių sudėjimas

4. Kulkosvaidžio visiško išardymo tvarka.

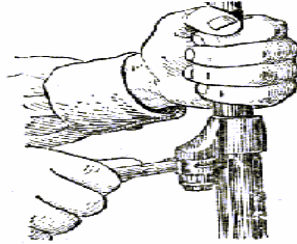
4.1. Dalinai išardyti, vadovaujantis 3.2 str.

4.2. Išardyti spyną. Paimti spyną kaire ranka ir išmuštuvu išstumti (išmušti) traukiklio kaištelį ir ašį (13 pav.), prilaikant traukiklį rodomuoju pirštu, išimti iš spynos traukiklį su spyruokle.

4.3. Nuimti nuo dujų kameros dujų reguliatorių. Laikant vamzdį vertikaliai kaire ranka, su tūtelės (mokomojo šovinio) pagalba nustatyti reguliatorių į neutralią padėtį (14 pav.); lengvais plaktuko (penalo su reikmenimis) smūgiais numušti dujų reguliatorių nuo dujų kameros.

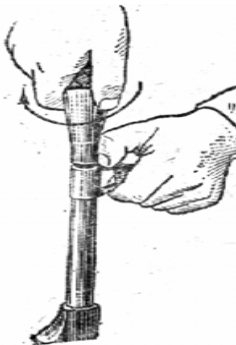
13 pav. Kaištelio išmušimas atskiriant traukiklį nuo spynos

14 pav. Dujų reguliatoriaus nustatymas į neutralią padėtį

Kulkosvaidžio PKT išmuštuvu išimti veržlės vielokaištį, atsuktuvu atsukti veržlę, lengvais plaktuko smūgiais išmušti reguliatorių iš dujų kameros (išmušant reguliatorių pridengti medžio tašeliu).

4.4. Atsukti liepsnos gesintuvą. Pastatyti vamzdį vertikaliai, didžiuoju kairės rankos pirštu nuspausti liepsnos gesintuvo fiksatorių į kryptuko pagrindą, o dešine ranka nusukti liepsnos gesintuvą (15 pav.).

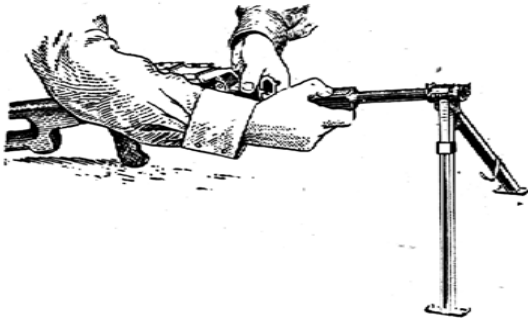
15 pav. Liepsnos gesintuvo nusukimas

Jeigu liepsnos gesintuvus ranka nenusisuka, tai reikia į jo angą įstatyti išmuštuvą (grūstuvo grandį) ir su juo pasukti liepsnos gesintuvą.

4.5. Išardyti paleidžiamąjį mechanizmą. Saugiklio ausele pasukti atgal, išmuštuvu nuspausti fiksatorių ir pasukti saugiklį iki galo atgal. Dešine ranka nuspausti nuleistuko uodegėlę, kaire ranka ištraukti saugiklį. Po to, spaudžiant pirštu nuleistuko svirtį, išstumti į kairę nuleistuko uodegėlės ašį, išimti nuleistuko svirtį su jo spyruokle ir nuleistuko uodegėlę. Nuo nuleistuko svirties nuimti spyruoklę.

Kulkosvaidžio PKT iš anksto reikia atskirti paleidžiamąjį mechanizmą, dėl to pastatyti kulkosvaidį ant saugiklio ir, nuspaudus išmuštuvu pro angą saugiklyje fiksatorių, pasukti saugiklį iki galo į viršų ir atskirti jį nuo uokso. Išimti paleidžiamąjį mechanizmą iš uokso. Su plaktuku ir išmuštuvu išmušti greibtuvo ašį, išimti griebtuvą su spyruokle iš paleidžiamojo mechanizmo korpuso, išmušti naščių ir kamštelio ašis ir išimti juos iš paleidžiamojo mechanizmo korpuso.

4.6. Atskirti dujų stūmoklio vamzdį su atrama. Kaire ranka, laikant aukščiau uokso dangtelio pakelti kulkosvaidį; dešine ranka apimti dujų stūmoklio vamzdelį, didžiuoju pirštu nuspausti spyruoklinį spragtuką žemyn (16 pav.) ir, stumiant dujų stūmoklio vamzdelį su atrama pirmyn, atskirti jį nuo uokso.

16 pav. Dujų stūmoklio vamzdelio su atrama atskyrimas nuo uokso

4.7. Kulkosvaidžio PKT išardyti elektropaleidiklį (išardymas ir surinkimas atliekamas vadovaujant karininkui arba ginklų meistrui);

su plaktuku ir išmuštuvu išmušti paleidžiamosios svirties ašį ir atskirti paleidžiamąją svirtį ir jo spyruoklę nuo elektropaleidiklio korpuso;

išmušti didžiausios svirties ašį ir, prilaikant rankos pirštu jo spyruoklę, atskirti didžiąją svirtį su spyruokle nuo elektropaleidiklio korpuso.

5. Kulkosvaidžio surinkimo tvarka po visiško išardymo.

5.1. Kulkosvaidžio PKT surinkti elektropaleidiklį.

Pritvirtinti didžiąją svirtį:

įstatyti į elektropaleidiklio korpuso vertikalų griovelį didžiąją svirtį taip, kad jos trumpasis galas atsidurtų po mažosios svirties aukštutiniu galu; iš anksto pritvirtinti didžiąją svirtį ašimi;

įstatyti spyruoklę į didžiosios svirties kilpą taip, kad jos ilgasis galas įeitų į svirties griovelį, o trumpasis – atsiremtų į įvarą; išmuštuvu sutapdinti spyruoklę su kilpos anga, plaktuku įkalti didžiosios svirties ašį iki galo ir ją žymekliu užkirsti.

Pritvirtinti paleidžiamąją svirtį:

užmauti paleidžiamosios svirties spyruoklę ant elektropaleidiklio viršutinio dangtelio kyšulio;

užmauti paleidžiamąją svirtį ant saugiklio (17 pav.); įdėti

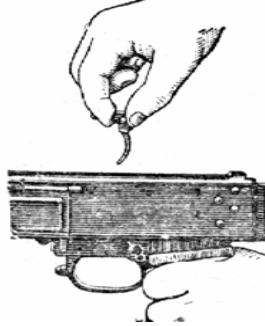
17 pav. Elektropaleidiklio paleidžiamosios svirties tvirtinimas

Paleidžiamąją svirtį į elektropaleidiklio griovelį, nukreipiant spyruoklę į paleidžiamosios svirties lizdą, po to, sutabdinus svirties ir elektropaleidiklio korpuso angas, įstatyti ašį ir ją žymekliu užkirsti.

5.2. Pritvirtinti dujų stūmoklio vamzdelį su atrama. Laikant kaire ranka aukščiau uokso dangtelio, dešine ranka įstatyti dujų stūmoklio vamzdelį į uokšą ir pastumti jį iki galo atgal (iki spragtelėjimo).

5.3. Surinkti paleidžiamąjį mechanizmą:
įstatyti nuleistuko uodegėlę į uokso angą (18 pav.):

18 pav. Nuleistuko uodegėlės tvirtinimas

pritvirtinti spyruoklę prie paleidžiamosios svirties;
įstatyti paleidžiamąją svirtį su spyruokle į paleidžiamąją dėžutę, pakeliant kaire ranka nuleistuką už uodegėlės truputį aukštyr, įstatyti paleidžiamąją svirtį su spyruokle (19 pav.) taip, kad jos priekinis galas įeitų į paleidžiamosios dėžutės išpjovą, o nuleistuko užkaba – į paleidžiamosios svirties angą; nuspausti paleidžiamąją svirtį žemyn;

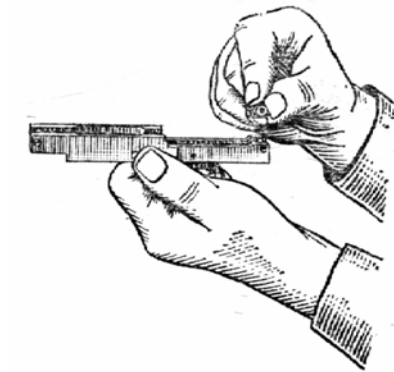
19 pav. Paleidžiamosios svirties su spyruokle tvirtinimas

įstatyti nuleistuko ašį: laikant dešinėsios rankos rodomuoju pirštu paleidžiamąją svirtį nuspausta žemyn, kaire ranka įstatyti nuleistuko ašį į paleidžiamosios dėžutės ir nuleistuko angas;

įstatyti saugiklį: laikant kulkosvaidį už pistoletinės rankenos ir spaudžiant nuleistuką, kaire ranka įstatyti saugiklį į paleidžiamąją dėžutę; įveikiant fiksatoriaus spyruoklės pasipriešinimą, nustumti saugiklį iki galo į dešinę ir pasukti jį pirmyn iki padėties „Ugnis“.

Kulkosvaidžio PKT surinkti ir pritvirtinti paleidžiamąjį mechanizmą:

įstatyti kumštelį į paleidžiamo mech. korpuso griovelį ir pritvirtinti jį ašimi (20 pav.);

20 pav. Paleidžiamojo mechanizmo kumštelio tvirtinimas

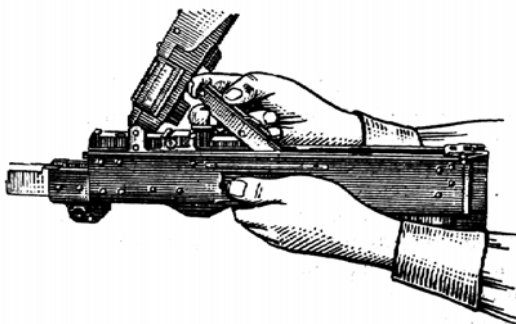
įstatyti į paleidžiamojo mechanizmo korpuso griovelį svirtį taip, kad jį užpakalinio galo plokštuma atsiremtų į kumštelio pakopą, ir pritvirtinti svirtį ašimi;

pritvirtinti prie griebtuvo spyruoklę;

įstatyti griebtuvą į korpuso griovelį taip, kad griebtuvas patektų po svirties priekiniu galu, ir pritvirtinti griebtuvą ašimi;

įstatyti paleidžiamąjį mechanizmą į uokso lizdą (21 pav.) taip, kad saugiklio angos uokse ir paleidžiamojo mechanizmo korpuse sutaptų;

laikant kulkosvaidį, įstatyti saugiklį į sutapusias angas ir, nugalint fiksatoriaus spyruoklės pasipriešinimą, nustumti saugiklį kairėn iki galo ir pasukti jį padėtin „Ugnis“.

21 pav. Paleidžiamojo mechanizmo tvirtinimas

5.4. Užsukti ugnies gesintuvą. Laikant vamzdį kaire ranka vertikaliai, didžiuoju pirštu nuspausti fiksoatorių ir dešine ranka užsukti ugnies gesintuvą.

5.5. Užmauti ant dujų kameros dujų reguliatorių. Laikant vamzdį laibgaliu žemyn ir dujų kamera į save, dešine ranka uždėti ant prievamzdžio dujų reguliatorių kyšuliais į viršų ir tūtos grioveliu į save; laikant jį didžiuoju ir rodomuoju kairės rankos pirštais, daužant plaktuku (penalu su reikmenimis) nuleisti dujų reguliatorių iki atramos. Naudojantis tūta (mokomuoju šoviniu), nustatyti dujų reguliatorių ant reikiamos padalos.

Kulkosvaidžio PKT pritvirtinti dujų reguliatorių prie kameros:

Įstatyti dujų reguliatorių į kūginę dujų kameros angą, tuo pačiu metu sutabdinus reikiamą išpjovą galvelėje su dujų reguliatoriaus fiksoatoriumi;

Užsukti su atsuktuvu iki galo reguliatoriaus veržlę ir, sutabdinus angą veržlėje su reguliatoriaus įpjova, įstatyti vielokaištį.

5.6. Surinkti spyną. Įstatyti traukiklį su spyruokle į spynos išpjovą; nuspaudus traukiklį, įstatyti traukiklio ašį į angą taip, kad išpjova ant ašies būtų nukreipta į spynos cilindrinę dalį.

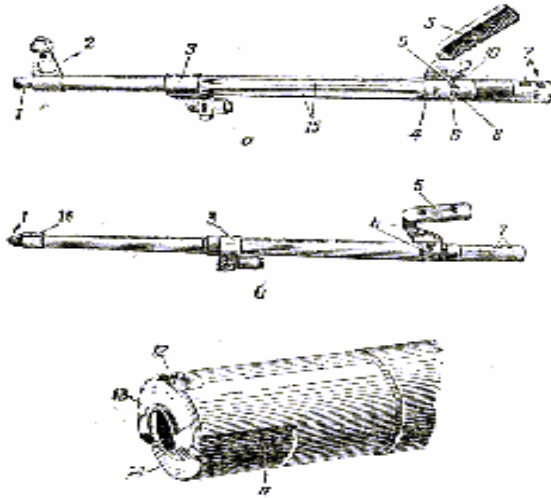
Paimti spyną kaire ranka varančiuoju kyšuliu į viršų ir cilindrine dalimi į save, įstatyti kaištelį į spynos angą iš varančiojo kyšulio pusės.

5.7. Toliau surinkti, vadovaujantis 3.3 str.

II. KULKOSVAIDŽIO IR STOVO, DALIŲ IR MECHANIZMŲ, REIKMENŲ IR ŠOVINIŲ PASKIRTIS BEI SANDARA

1. Kulkosvaidžio dalių ir mechanizmų paskirtis bei sandara

1.1. Vamzdis nukreipia kulkos lėkimą. Vamzdžio viduje yra kanalas su keturiomis graižtvomis, sukančiosiomis iš kairės į viršų dešinėn. Graižtvos suteikia kulakai sukamąjį judesį. Tarpai tarp graižtvų vadinami laukais. Atstumas tarp dviejų priešais vienas kitą esančių laukų vadinamas vamzdžio kanalo kalibru; kulkosvaidžio kalibras lygus 7,62 mm. Drūtgalyje kanalas lygus ir padarytas pagal tūtos formą; ši kanalo dalis skirta šoviniui ir vadinama šovinio lizdu. Perėjimas nuo šovinio lizdo į vamzdžio kanalo graižtvinę dalį vadinasi kulkos landa.

22 pav. Vamzdis

a – kulkosvaidžio PK (bendras vaizdas); b – kulkosvaidžio PKT (bendras vaizdas); c – vamzdžio drūtgalis

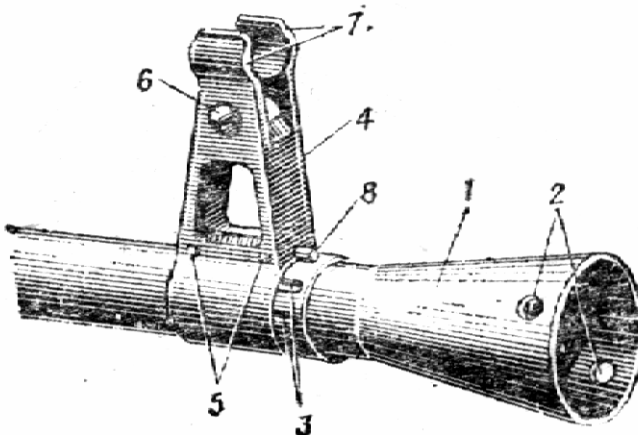
1 – sriegis; 2 – kryptuko pagrindas; 3 – dujų kamera; 4 – rankenos apkaba; 5 – rankena; 6 – kyšulys; 7 – vamzdžio uždariklio skersinės išpjovos; 8 – kanalėlis; 9 – išpjova; 10 – rankenos kyšulys; 11 ir 12 – spynos rėmo ir uokso kyšulio išėmos; 13 – žiedinis kyšulys; 14 – išpjova trauktuko užkabai; 15 – išilginiai grioveliai; 16 – fiksatoriaus pagrindas

Iš išorės vamzdis turi: sriegius laibgalyje ugnies gesintuvui arba įvoriui šaudant tuščiais šoviniais užsukti; kryptuko pagrindą (kulkosvaidžio PKT – ugnies gesintuvo fiksatoriaus pagrindą); dujų kamerą; kulkosvaidžio rankenos apkabą; kyšulį vamzdžio atramai į uokšą atsiremti; dvi vamzdžio uždariklio skersines išpjovas. Kulkosvaidžio PKT rankenos kyšulį stumdo slankiklis. Norint slankiklį įstatyti į reikiamą vamzdžio kyšulio išpjovą, prieš tai reikia rankeną atskirti nuo apkabos. Vamzdžio kyšulyje yra du grioveliai uokso kyšuliui, kuris riboja vamzdžio klibėjimą, ir kulkosvaidžio rankenos apkabos kyšulio išpjova (kulkosvaidžio PKT –trys išpjovos rankenai fiksuoti tam tikroje padėtyje). Vamzdžio sienelėje yra anga, pro kurią nukreipiama parako dujų dalis iš vamzdžio kanalo į dujų kamerą.

Vamzdžio drūtgalyje yra: žiedinis kyšulys šovinio tūtos atbrailai atsiremti; išpjova trauktuko užkabai; iš apačios – išėma spynos rėmo kyšuliui įeiti; iš dešinės – išėma uokso kyšuliui.

Išoriniame kulkosvaidžio PK vamzdžio paviršiuje yra išilginiai grioveliai, kurie padidina šilumos atidavimo paviršių ir sumažina vamzdžio svorį.

Ugnies gesintuvas sumažina ugnies žybciojimą šaudant (23 pav.).

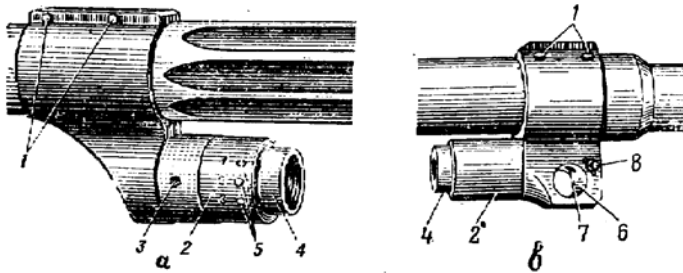
23 pav. Ugnies gesintuvas ir kryptuko pagrindas

1 – ugnies gesintuvas; 2 – angos išmuštuvui (grūstuvo grandžiai); 3 – fiksatoriaus išėmos; 4 – kryptuko pagrindas; 5 – įvaros; 6 – anga kryptuko slidelei; 7 – kryptuko saugiklis; 8 - fiksatorius

Priekyje jis turi dvi angas ugnies gesintuvo užsukimui ant vamzdžio ir nusukimui nuo vamzdžio su išmuštuvu (grūstuvo grandimi), užpakalyje – aštuonias išėmas fiksatoriui.

Kryptuko pagrindas (kulkosvaidžio PKT – ugnies gesintuvo fiksatoriaus pagrindas, žr. 22 pav.) pritvirtintas prie vamzdžio dviem įvaromis (23 pav.). Jis turi angą kryptuko slidelei, kryptuko saugiklį ir fiksatorių su spyruokle; fiksatorius neleidžia atsisukti ugnies gesintuvui bei įvorei šaudant tuščiais šoviniais nuo vamzdžio.

Dujų kamera nukreipia parako dujas iš vamzdžio kanalo į spynos rėmodujų stūmoklį ir joje yra reguliatorius; ji pritvirtinta prie vamzdžio dviem įvaromis (24 pav.).

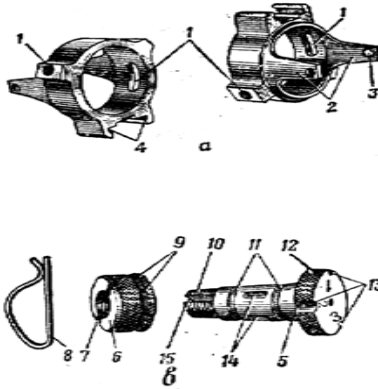
24 pav. Dujų kamera

A – kulkosvaidžio PK; b – kulkosvaidžio PKT
 1 – įvorė; 2 – prievamzdis; 3 – dujų išleidimo anga; 4 – žiedinė įpjova; 5 – reguliatoriaus kyšulių fiksatorių duobelės; 6 – skersinė anga reguliatoriui; 7 – anga parako dujoms išeiti; 8 – reguliatoriaus fiksatorius

Dujų kamera viduje turi angą dujoms praeiti (ji sutabdinta su dujų kreipiamąja anga vamzdžio sienelėje), iš apačios – prievamzdį su kanalu dujų stūmokliui ir dviem angomis dujoms išeiti. Prievamzdis turi žiedinę įpjovą dujų stūmoklio vamzdelio priekiniam galui užmauti ir iš šonų – po tris duobeles reguliatoriaus kyšulių fiksatoriams; duobelės pažymėtos skaitmenimis 1, 2, 3.

Kulkosvaidžio PKT prievamzdis turi skersinę angą reguliatoriui ir reguliatoriaus fiksatoriui.

Reguliatorius nustato parako dujų kiekį, veikiančių spynos rėmo stūmoklį (25 pav.).

25 pav. Regulatorius

a – kulkosvaidžio PK; b – kulkosvaidžio PKT

1 – dujų išleidimo anga; 2 – kyšuliai; 3 – fiksatorius; 4 – grioveliai tūtos atbrailai įeiti; 5 – reguliatorius; 6 – reguliatoriaus veržlė; 7 – įpjova atsuktuvui; 8 – segtukas; 9 – angos segtukui žiedinėje įpjovoje; 10 – sriegis veržlei; 11 – žiedinės įpjovos; 12 – galvelė; 13 – išpjovos fiksatoriui; 14 – grioveliai parako dujomis nukreipti; 15 – išpjova segtukui

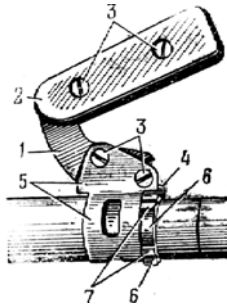
Jis turi: dvi angas (pailgą ir apskritą) dujų išleidimui išorėn; du kyšulius su fiksatoriais reguliatoriaus laikymui ant dujų kameros antvamzdžio; galvelę su trimis išpjovomis fiksatoriui, pažymėtomis skaitmenimis 1, 2, 3; dvi žiedines išpjovas geresnei parako dujų obturacijai; sriegį reguliatoriaus veržlei užsukti; įpjova (anga) segtukui, laikančiam veržlę reikiamoje padėtyje. Reguliatoriaus veržlė turi žiedinę įpjovą su angomis segtukui, įpjovą atsuktuvui, įkartas patogesniai veržlę nusukimui ir užsukimui.

Iššovus iš kulkosvaidžio 3000 šūvių, toliau šaudoma reguliatorių nustačius ant skaitmens 1. Jeigu spynos rėmas ne iki galo atslenka atgal. Reguliatorius nustatomas ant skaitmens 2. Nustatyti reguliatorių ant skaitmens 3 reikia tik esant sunkioms šaudymo sąlygoms (lyjant, kulkosvaidžiui apdulkejus, žemoje oro temperatūroje ir pan.).

Laikant už kulkosvaidžio rankenos yra patogiau keisti vamzdį, nešioti kulkosvaidžio. Iš apačios ji turi kyšulį, kuris

atskiriam vamzdį nuo kulkosvaidžio užtikrina pradinį vamzdžio poslinkį į priekį (26 pav.).

Kulkosvaidžio PKT rankenos pagrindas šarnyrais sujungtas su apkaba. Apkaboje yra stumtuvas, kuris atskiriam vamzdį nuo kulkosvaidžio užtikrina pradinį vamzdžio poslinkį pirmyn. Įstačius stumtuvą vienoje ar kitoje vamzdžio kyšulio išpjovoje, galima vamzdžio rankeną fiksuoti reikiamoje padėtyje (dėl to reikia atskirti nuo apkabos sraigta).

26 pav. Kulkosvaidžio rankena

- 1 – rankenos pagrindas; 2 – skruostai; 3 – sraigčiai;
- 4 – stumtuvas; 5 – rankenos apkaba; 6 - išpjovos rankenos fiksavimui; 7 – vamzdžio kyšulys

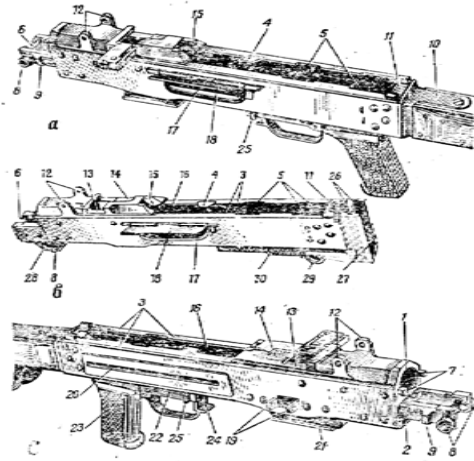
1.2. Uoksas sujungia kulkosvaidžio dalis ir mechanizmus, nukreipia spynos rėmo su spyna judėjimą ir užtikrina vamzdžio kanalo uždarymą ir spynos užsklendimą; iš viršaus jis užsidaro dangteliu (27 pav.).

Uoksas turi:

viduje – cilindrinę kanalą vamzdžio drūtgaliumi; stačiakampio kanalą su išilginiais grioveliais šoninėse sienelėse dujų stūmoklio vamzdeliui; kovines atramas; įkypą kyšulį pradiniam spynos posūkiui užsklendžiant užtikrinti; atlankas, nukreipiančias lystes ir kyšulius, nukreipiančius spynos rėmo ir spynos judėjimą; atmušamąjį kyšulį tūtos atmušti; angą paleidiklio mechanizmui; lizdą kovinės spyruoklės kreipiančiajam strypui; uokso atlankos viduryje ir gale turi išpjovas, kad įeitų spynos rėmas ir spyna kulkosvaidį ardant ir surenkant;

iš priekio – išpjovą dujų stūmoklio vamzdelio spyruokliniam spragtukui; du kyšulius ribojančius vamzdžio klibėjimą; kaklelius ir kyšulius kulkosvaidžiui tvirtinti ant stovo;

27 pav. Uoksas

a – kulkosvaidžio PK vaizdas iš kairės; b – kulkosvaidžio PKT vaizdas iš kairės; c – kulkosvaidžio PK vaizdas iš dešinės

1 – cilindrinis kanalas vamzdžio drūtgaliiui; 2 – stačiakampio pjūvio kanalas dujų stūmoklio vamzdeliui; 3 – atlankos; 4 – atmušamasis kyšulys; 5 – išpjovos spynos rėmui su spyna įdėti; 6 – išpjova spyruokliniam spragtukui; 7 – kyšuliai; 8 – kakleliai; 9 – kyšuliai; 10 – jungiamasis galas; 11 – skersinė išpjova su įgilinimu; 12 – kilpos uokso dangteliui ir priimtuvo pagrindui tvirtinti; 13 – skersinė išpjova vamzdžio uždarikliui; 14 – nuožulnioji skersinė išpjova; 15 – išilginė išpjova; 16 – išilginė anga; 17 – anga tūtų (šovinių) išmetimui; 18 – skydelis; 19 – kilpos padavikliui tvirtinti; 20 – išilginė išpjova pakartotino užtaisymo rankenėlei; 21 – kronšteinas dėžutei su juosta tvirtinti; 22 – paleidžiamoji dėžutė; 23 – pistoletinė rankena; 24 ir 25 - išėma ir kyšuliai kulkosvaidžiui tvirtinti prie stovo; 26 – vertikalūs grioveliai elektropaleidikliui tvirtinti; 27 – anga elektropaleidiklio fiksatoriui; 28 ir 29 – angos kulkosvaidžiui tvirtinti ant kronšteino; 30 – anga saugikliui

užpakalinėje dalyje – du jungiamuosius galus buožei tvirtinti ir skersinę išpjovą su įgilinimu uokso dangtelio spragtukui;

iš viršaus – kilpą uokso dangtelio ir priimtuvo pagrindui tvirtinti; nuožulnią skersinę išpjovą padaviklio pirštui; išilginę išpjovą šoviniui įeiti stumiant jį į lizdą, išilginę angą spynos rėmo statramsčiui įeiti;

iš kairės – angą tūtai (šoviniui) išmesti ir skydelį;

iš dešinės – kilpą padavikliui ir jo skydeliui tvirtinti; išilginę išpjovą užtaisymo rankenėlei;

iš apačios – apskritą angą vandens nutekėjimui; kronšteina dėžutei su juosta tvirtinti; paleidžiamąją dėžutę su pistoletine rankena.

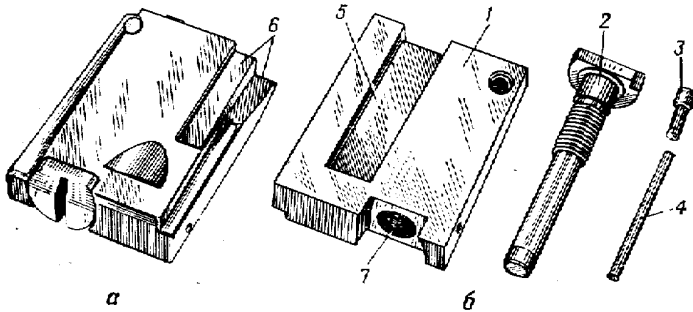
Be to, kulkosvaidžio PKT uoksas turi:

vertikalius griovelius elektropaleidikliui tvirtinti;

užpakalinėje sienelėje tris apskritas angas: viršutinę (mažesnio skersmens) – vizuoti į taikinį per vamzdžio kanalą, vidurinę – technologinę, apatinę – kovinės spyruoklės kreipiančiojo strypo kyšuliui ir elektropaleidiklio didžiosios svirties ilgajam galui įlįsti;

angą patogesniai paleidiklio mechanizmo atskyrimui ardant, prielajas su angomis ir kaklelius kulkosvaidžio tvirtinimui ant tanko patrankos kronšteino.

1.3. Vamzdžio uždariklis tvirtina vamzdį uokse ir reguliuoja tarpą tarp spynos ir vamzdžio drūtgalio (28 pav.).

28 pav. Vamzdžio uždariklis

a – surinktas; b – išardytas

1 – pagrindas; 2 – sraigtas; 3 – pagrindo kaištis;

4 – sraigto kaištėlis; 5 – išpjova sankabai su

vamzdžiu; 6 – laiptinė išpjova padavimo pirštui;

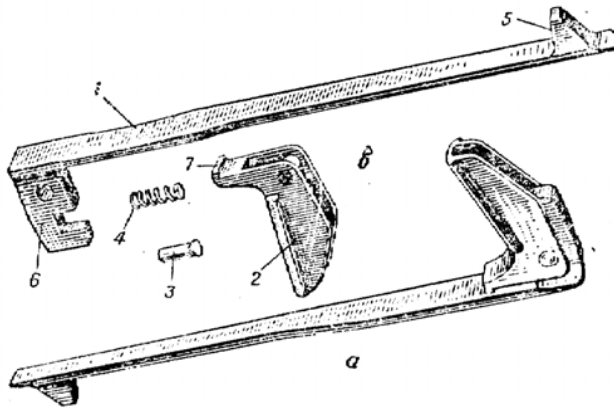
7 – srieginis kanalas sraigtui

Jis susideda iš pagrindo, sraigto, pagrindo įvaros ir sraigto kaištelių.

Iš apačios vamzdžio uždariklis turi išpjovą sankabai su vamzdžiu, viršuje – laiptinę išpjovą padavimo pirštui, viduje – srieginį kanalą sraigtiui. Pagrindo kaištis laiko vamzdžio uždariklį skersinėje uokso įpjovoje. Uždariklio sraigtas turi galvutę su įpjova atsuktuvui. Sraigto kaištelis sulaiko sraigtas nuo savaiminio pasisukimo, kai vamzdžio uždariklis pasislinkęs kairėn.

Nuo savaiminio poslinkio kairėn, kai pakeltas priimtovo pagrindas, vamzdžio uždariklį laiko apatiniu galu uokso dangtelio spyruoklės.

1.4. pakartotinio užtaisymo rankenėle spynos rėmas atitraukiamas atgal. Ji susideda iš trauklės ir rankenėlės su spyruokle ir ašimi (29 pav.).

29 pav. Pakartotinio užtaisymo rankenėlė

a – surinkta; b – išardyta

1 – trauklė; 2 – rankenėlė; 3 – rankenėlės ašis;

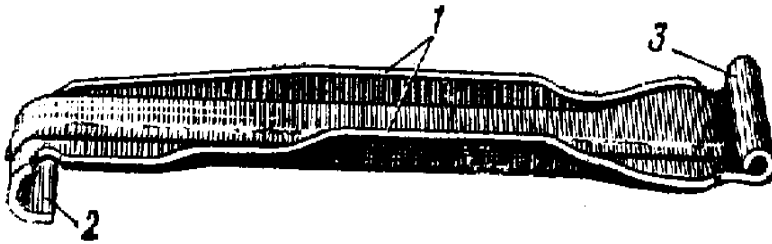
4 – rankenėlės spyruoklė; 5 – varantysis kyšulys;

6 – statramstis rankenėlės tvirtinimui; 7 – rankenėlės užkaba

Rankenėlės trauklė yra uokso išilginiame griovelyje; priekiniame gale ji turi varantįjį kyšulį sankabai su spynos rėmu, kai jis atitrauktas atgal, o užakalinėje dalyje – statramstį rankenėlei pritvirtinti.

Rankenėlė turi užkabą ir spyruoklę pakartotinio užtaisymo rankenėlei laikyti priekinėje padėtyje.

1.5. Skydelio stūmoklis sankaba pritvirtintas už kilpos bei užlenkimu prie kairiosios uokso sienelės ir atidaro skydelį spynos rėmui judant atgal. Jis turi įkypas briaunas sąveikai su spynos rėmu ir užlenkimą priekiniame gale skydeliui atidaryti (30 pav.).

30 pav. Skydelio stūmoklis

1 – įkypas briaunos; 2 – užlenkimas; 3 – kilpa

1.6. Paleidžiamasis mechanizmas laiko spynos rėmą ant kovinės užkabos, paleidžia jį nuo kovinės užkabos ir pastato ant saugiklio. Jis surinktas paleidžiamojoje dėžutėje ir susideda iš paleidžiamosios svirties su spyruokle, nuleistuko su ašimi, saugiklio ir saugiklio fiksatoriaus su spyruokle (31 pav.).

Priekinėje paleidžiamosios dėžutės dalyje yra išėma ir du kyšuliai kulkosvaidžiui tvirtinti prie stovo.

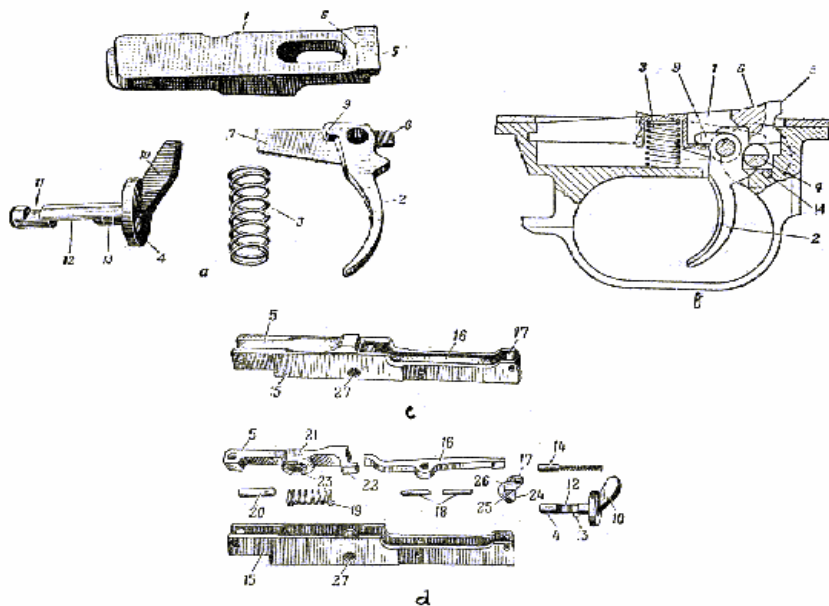
Paleidžiamoji svirtis turi griebtuvą, kuriuo spynos rėmas laikomas ant kovinės užkabos.

Nuleistukas nuima griebtuvą nuo spynos rėmo kovinės užkabos. Jis turi užkabą sąveikai su paleidžiamąja svirtimi, atšaką, kuri neleidžia iki galo spynos rėmą atitraukti atgal, jeigu kulkosvaidis nustatytas ant saugiklio, kyšulį nuleistuko posūkiui riboti ir uodegą.

Saugiklis užsklendžia paleidiklio svirtį, kai spynos rėmas yra ant kovinės užkabos, neleisdamas atsitiktinai iššauti. Saugiklis turi auselę, siaurą išpjovą nuleistukui, plačią išpjovą paleidiklio svirčiai, kyšulį saugikliui tvirtinti uokse ir dvi angas fiksatoriui.

Kulkosvaidžio PKT paleidžiamasis mechanizmas (31 c pav.) surinktas paleidžiamojoje dėžutėje ir elektropaleidiklio korpuse.

Paleidžiamojoje dėžutėje (31 d pav.) yra: griebtuvas su spyruokle ir ašimi, griebtuvo saugiklis su fiksatoriumi ir spyruokle, svirtis ir kumštelis su ašimis.

31 pav. Paleidžiamasis mechanizmas

a – išardytas (kulkosvaidis PK)

b – pjūvis (kulkosvaidis PK);

c – surinktas (kulkosvaidis PKT);

d – išardytas (kulkosvaidis PKT);

1 – paleidžiamoji svirtis; 2 - nuleistukas; 3 – paleidžiamosios svirties spyruoklė; 4 – saugiklis; 5 – griebtuvas; 6 – suapvalinta nuopjova; 7 – nuleistuko atšaka; 8 – kyšulys, ribojantis nuleistuko posūkį; 9 – užkaba sąveikai su paleidžiamąja svirtimi; 10 – saugiklio auselė; 11 – siaura išpjova; 12 – plati išpjova; 13 – kyšulys saugikliui tvirtinti; 14 – saugiklio fiksatorius; 15 – korpusas; 16 – svirtis; 17 – kumštelis; 18 – svirties ir kumštelio ašys; 19 – griebtuvo spyruoklė; 20 – griebtuvo ašis; 21 – griebtuvo nuopjova; 22 – griebtuvo kyšulys; 23 – lizdas spyruoklei; 24 – kumštelio dantis; 25 – kumštelio peteliai; 26 – kumštelio pakopa; 27 - saugiklio anga

Griebtuvas laiko spynos rėmą ant kovinės užkabos. Jis apačioje ir užpakalyje baigiasi kyšuliu.

Griebtuvo saugiklis su fiksatoriumi tokie patys kaip kulkosvaidžių PK ir PKS.

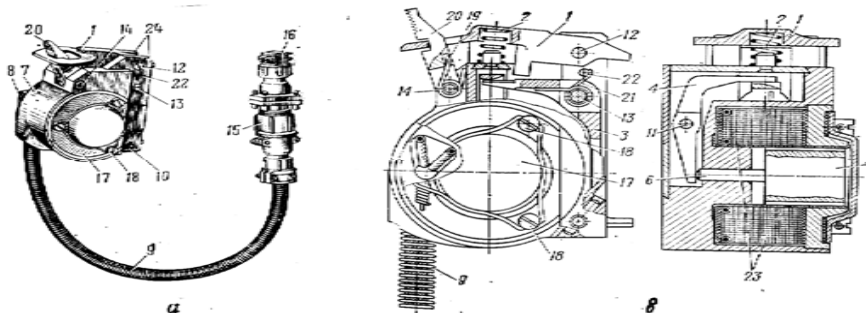
Svirtis ir kumštelis nuleidžia griebtuvo užpakalinę dalį žemyn nuspaudus mygtuką arba elektropaleidiklio paleidžiamąją svirtį. Svirties priekinis galas yra virš griebtuvo kyšulio, o užpakalinis – virš kumštelio dangties. Kumštelis turi petelius, ribojančius jo posūkį atgal.

Elektropaleidiklio korpuse yra: elektromagnetas, inkaras, stūmiklis, didelė svirtis su spyruokle, maža svirtis, paleidžiamoji svirtis su spyruokle ir paleidžiamosios svirties saugiklis su spyruokle. Inkaras, įjungus srovę elektromagneto grandinėje, judina stūmoklį, kuris pasuka mažąją svirtį. Veikiamas mažosios svirties apatinis didžiosios svirties galas juda į priekį, pasukdamas kuštelį (32 pav.).

Sukant paleidžiamąją svirtį ranka jos kyšulys suka didžiąją svirtį. Paleidžiamosios svirties saugiklis ją užsklendžia, neleisdamas atsitiktinai iššauti.

Išorėje korpusas turi: kreipiančiuosius kyšulius; vertikalius ir horizontalius griovelius; kilpą ir angą paleidžiamajai svirčiai; kilpą paleidžiamosios svirties saugikliui; elektromagneto dangtelį; įvadą šarvuotam laidui;

1.7. Laikant kulkosvaidį už buožės patogiau atlikti įvairius veiksmus: tam, kad buožė būtų lengvesnė ji turi kiaurinę išpjovą. Buožė turi tepalinę su viršeliu ir šepetėliu, lizdą ir spyruoklę penalui su reikmenimis, metalinį padą su dangteliu buožės lizdui uždengti (33 pav.).

32 pav. Elektropaleidiklis

a – surinktas; b – pjūviai;

1 – paleidžiamoji svirtis; 2 – paleidžiamosios svirties spyruoklė; 3 – didžioji svirtis; 4 – mažoji svirtis; 5 – inkaras; 6 – stūmoklis; 7 – korpusas; 8 – spaustuvas; 9 – šarvuotas laidas; 10 – fiksatorius; 11 – mažosios svirties ašis; 12 – paleidžiamosios svirties ašis; 13 – didžiosios svirties ašis; 14 – saugiklio ašis; 15 – kištuko lizdas; 16 – kištuko šakutė; 17 – inkaro dangtelis; 18 – dangtelio sraigtai; 19 – saugiklio spyruoklė; 20 – saugiklis; 21 – didžiosios svirties spyruoklė; 22 – didžiosios svirties įvara; 23 – elektromagneto ritė; 24 – kreipiantieji kyšuliai

33 pav. Buožė

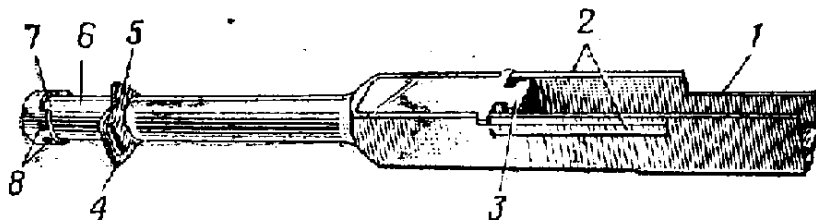
a – bendras vaizdas; b – pjūvis

1 – kiaurinė išpjova; 2 – tepalinė; 3 – tepalinės dangtelis; 4 – šepetėlis; 5 – spyruoklė; 6 – penalas; 7 – metalinis padas; 8 – dangtelis lizdui uždaryti

Pro kiaurinę išpjovą buožėje prie kulkosvaidžio tvirtinamas diržas.

Kulkosvaidis PKT buožės neturi.

1.8. Dujų stūmoklio vamzdelis nukreipia spynos rėmo su dujų stūmokliu judėjimą ir pritvirtina atramą (34 pav.).

34 pav. Dujų stūmoklio vamzdelis

1 – išpjova užtaisymo rankenėlės trauklei; 2 – kreipiantysis kyšulys; 3 – spyruoklinis spragtukas; 4 – kabė; 5 – kreipiamasis vamzdžio kyšulys; 6 ir 7 – žiedinė įpjova ir išpjova atramos pagrindui tvirtinti; 8 – angos parako dujoms išeiti

Dujų stūmoklio vamzdelis turi: išpjovą užtaisymo rankenėlės trauklei, kreipiančiuosius kyšulius, spyruoklinį spragtuką sujungimui su uoksu; kabę diržo priekiniam galui tvirtinti; kreipiamąjį kyšulį vamzdžiui pritvirtinti prie kulkosvaidžio; žiedinę įpjovą su išpjova atramos pagrindui tvirtinti; keturias angas parako dujoms išeiti, žiedinį išteklinimą dujų kameros prievamzdžiui.

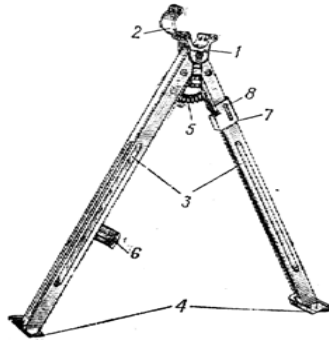
Ant kulkosvaidžio PKT dujų stūmoklio vamzdelio nėra kabės, žiedinio išteklinimo atramai ir angų parako dujoms išeiti.

1.9. Atrama susideda iš pagrindo su pavalkėliu tvirtinimui prie dujų stūmoklio vamzdelio, dviejų kojų su pavažėlėmis atrėmimui į žemę ir kyšulių suglaustų kojų fiksavimui, paslankaus pavalkėlio su fiksatoriumi ant dešinės kojos grūstuvo grandims kojos vidinėje ertmėje tvirtinti (35 pav.).

Atrama nuo dujų stūmoklio vamzdelio neatskiriama. Kulkosvaidis PKT atramos neturi.

1.10. Spynos rėmas su dujų stūmokliu paleidžia spyną, padaviklį ir ištraukia šovinį iš juostos.

35 pav. Atrama

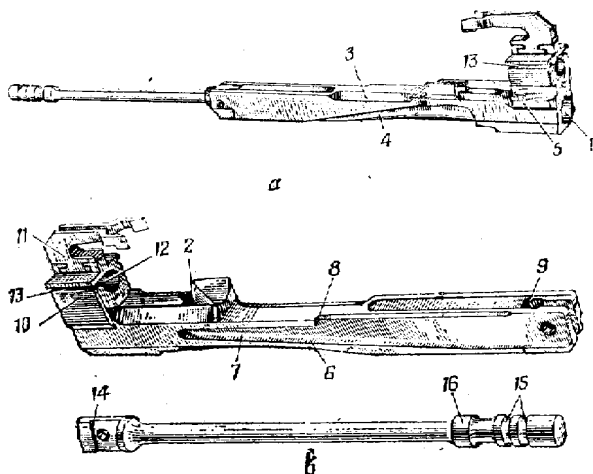
1 – pagrindas; 2 pavalkėlis; 3 – kojos; 4 – kojų pavažėlės; 5 – spyruoklė kojų praskėtimui; 6 – spyruoklinė sagtis; 7 – paslankus pavalkėlis; 8 – paslankaus pavalkėlio fiksatorius

Spynos rėmas turi: viduje – kanalą kovinei spyruoklei; iš viršaus – figūrinę išpjovą spynos varančiajam kyšuliui ir nuopjova išmetamoms tūtoms (šoviniams); iš kairės – nuolaidžią briauną sąveikai su padaviklio rateliu ir kyšulį sąveikai su skydelio stūmikliu; iš dešinės – nuolaidžią briauną su grioveliu sąveikai su padaviklio kyšuliu ir pakopą užtaisymo rankenėlės kyšuliai; iš apačios – kovinę užkabą; iš priekio – lizdą sujungimui su dujų stūmokliu (36 pav.).

Užpakalinėje spynos rėmo dalyje ant stovo kaiščiu pritvirtintas traukiklis su užkabomis. Stove yra kiauras kanalas spynai talpinti, o kanale – žiedinis ištekimas skiltuvo kyšuliui, šonuose yra išilginiai grioveliai spynos rėmui judėti uokso atlankomis; be to, dešiniuju grioveliu slenka uokso atmuštovo kyšulys.

Dujų stūmoklis šaudant paleidžia spynos rėmą. Užpakaliniame gale jis turi sustorėjimą sujungimui su spynos rėmu, o priekiniame gale – žiedinius ištekimus dujų abtiuracijai pagerinti dujų kameros prievamzdyje ir varantįjį juosmenėlį stūmoklio nukreipimui dujų stūmoklio vamzdelyje.

1.11. Spyna įstumia šovinį į lizdą, uždaro vamzdžio kanalą, sudaužo kapsulę ir ištraukia tūtą (šovinį) iš lizdo. Ji susideda iš kamieno, skiltuvo, trauktuko su spyruokle, ašimi ir kaiščio (37 pav.).

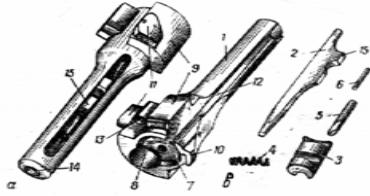
36 pav. Spynos rėmas su dujų stūmokliu

a – surinktas; b – išardytas;

1 – kanalas kovinei spyruoklei; 2 – figūrinė išpjova;
 3 – nuopjova išmetamoms tūtomis išeiti; 4 – nuolaidi briauna sąveikai su padaviklio rateliu; 5 – kyšulys sąveikai su skydelio stūmikliu; 6 ir 7 – nuolaidi briauna ir griovelis sąveikai su padaviklio kyšuliu; 8 – pakopa užtaisymo rankenėlės kyšuliui; 9 – lizdas sujungimui su dujų stūmokliu; 10 – stovas; 11 – traukiklis su užkabomis; 12 – kiauras kanalas spynai; 13 – išilginiai grioveliai; 14 – sustorėjimas sujungimui su spynos rėmu; 15 – žiedinis ištekinimas; 16 – varantysis juosmenėlis

Spynos kamienas turi: priekyje – dvi cilindrinės išpjovas tūtos dugnei ir trauktukui su spyruokle; šonuose – du kovinius kyšulius, kurie užsklendžiant spyną užaina už kovinių uokso atramų; viršuje – kyšulys (siuntiklis), įstumiantis spyną su rėmu ir pasukants spyną ją atsklendžiant ir užsklendžiant; iš dešinės pusės – išilginį griovelį uokso atmuštuvui (griovelis gale išplėstas, kad užtikrintų spynos pasisukimą užrakinant); storgalyje – angas trauktukui ir kaišteliui; viduje spynos kamienas turi kanalą skiltuvui.

Skiltuvas turi daužiklį, kyšulį sąveikai su spynos rėmu ir uodega.

37 pav. Spyna

a – surinktas; b – išardyta

1 – spynos kamienas; skiltuvas; 3 – trauktukas; 4 – trauktuko spyruoklė; 5 – trauktuko ašis; 6 – ašies kaištelis; 7 – cilindrinė išpjova tūtos dugnui; 8 – cilindrinė išpjova trauktukui su spyruokle; 9 – koviniai kyšuliai; 10 – kyšulys (siuntiklis) šovinio įstūmimui į lizdą; 11 – varantysis kyšulys; 13 – trauktuko ašies anga; 14 – skiltuvo kanalas; 15 – skiltuvo kyšulys

Trauktukas su spyruokle ištraukia tūtą (šovinį) iš lizdo ir laiko ją spynoje iki susitinka su uokso atmušamuoju kyšuliu. Trauktukas turi užkabą briaunai užkabinti, lizdą spyruoklei ir išpjovą ašiai.

Kaištelis pritvirtina trauktuko ašį.

1.12. Kovinė spyruoklė su kreipiančiuoju strypu grąžina spynos rėmą su spyna į priekį ir suteikia skiltuvui energiją, reikalingą pramušti šovinio kapsulę.

Kreipiantysis strypas susideda iš dviejų dalių, sujungtų tarp savęs vyriais su kaiščiu. Užpakalinė strypo dalis susijungia su spynos rėmo ribotuvu ir turi žiedinę pakopą kovinei spyruoklei atsiremti.

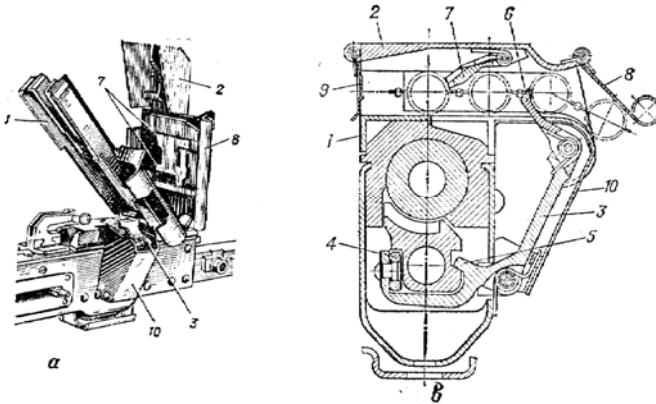
Spynos rėmo ribotuvą priima spynos rėmo smūgius kraštinėje užpakalinėje padėtyje (38 pav.).

38 pav. Kovinė spyruoklė su kreipiančiuoju strypu

1 ir 2 – užpakalinė ir priekinė kreipiančiojo strypo dalys; 3 – grąžinamoji kovinė spyruoklė; 4 – spynos rėmo ribotuvas; 5 – žiedinė pakopa; 6 – jungiamasis kyšulys

1.13. Priimtuvas traukia juostą su šoviniais ir šaudant paduoda šovinius iš juostos į priimtuvo pagrindo priėmimo angą. Priimtuvas susideda iš pagrindo, uokso stogelio ir padaviklio (39 pav.).

39 pav. Priimtuvas

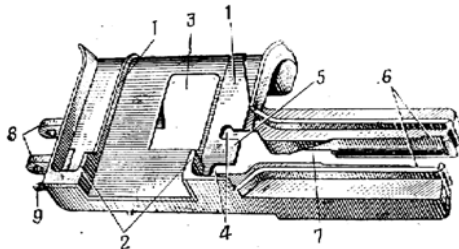
- a – bendras vaizdas; b – pjūvis;
 1 – priimtuvo pagrindas; 2 – uokso dangtelis; 3 – padaviklis; 4 – padaviklio ratukas; 5 – padaviklio kyšulys; 6 – padavimo pirštas; 7 – viršutiniai pirštai; 8 ir 9 – skydeliai; 10 – padaviklio skydelis

Priimtuvo pagrindas nukreipia juostos su šoviniais judėjimą ir nukreipia šovinį į lizdą. Jis turi: kreipiančiuosius ir ribojančius kyšulius, kurie paduoda kitą šovinį į traukiklio užkabą; figūrines išpjovas traukiklio užkaboms, kyšulį tūtos briaunai atsiremti, kai šovinys sugriebiamas traukiklio užkabomis; priėmimo angą su išpjovomis tūtos briaunai įeiti ir nuožulnius kyšulius šovinio nukreipimui stumiant jį į lizdą (40 pav.).

Priimtuvo pagrindo priekyje yra kilpa uokso dangtelio spyruoklei ir fikсatoriui su spyruokle, laikantis priimtuvo pagrindą uždarytoje ir atidarytoje padėtyje.

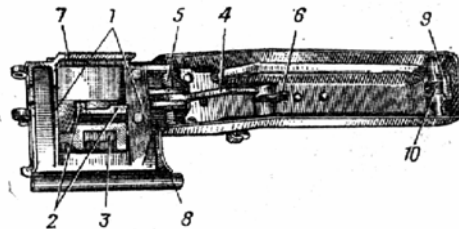
Uokso dangtelis uždengia priimtuvą ir uokšą. Jis turi: kreipiančiuosius kyšulius, kurie kartu su priimtuvo pagrindo kreipiančiais kyšuliais užtikrina tinkamą kito šovinio sugriebimą traukiklio užkabomis; viršutinius pirštus su spyruokle juostos su šoviniais laikymui priimtuve; padavimo svirtį su spyruokle ir padavimo ketera šoviniui nuleisti į priimtuvo pagrindo priėmimo angą; du sky

delius su spyruoklėmis, uždarančius priimtuvą; spragtuką su spyruokle (41 pav.).

40 pav. Priimtuvo pagrindas

1 – kreipiantieji kyšuliai; 2 – ribojantieji kyšuliai; 3 – skersinė anga; 4 – figūrinės išpjovos; 5 – kyšulys tūtos briaunai atsiremti; 6 – išpjovos tūtos briaunai; 7 – nuolaidus kyšulys šoviniui nukreipti; 8 – kilpos; 9 – fiksatorius

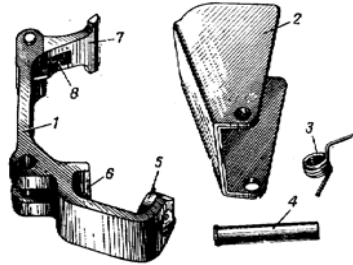
41 pav. Uokso dangtelis

1 – kreipiantieji kyšuliai; 2 – viršutiniai pirštai; 3 – viršutinių pirštų spyruoklė; 4 – padavimo svirtis; 5 – padavimo svirties spyruoklė; 6 – padavimo ketera; 7 ir 8 – skydeliai; 9 – dangtelio spragtukas; 10 – spragtuvo spyruoklė

Uokso dangtelio viršuje yra taikiklis ir taikiklio saugiklis, taip pat išmuštas kulkosvaidžio numeris.

Kulkosvaidis PKT taikiklio neturi.

Padaviklis paduoda juostą su šoviniais į kulkosvaidžio priimtuvą. Padaviklis su skydeliu ir skydelio spyruoklė tvirtinamas ašimi kilpoje iš dešinės uokso pusės. Padaviklis turi ratuką ir kyšulį sąveikai su nuolaidžiomis spynos rėmo briaunomis. Iš viršaus prie padaviklio pritvirtintas padavimo pirštas su spyruokle (42 pav.).

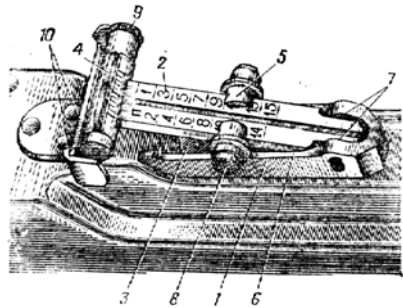
42 pav. Padaviklis

1 – kreipiantieji kyšuliai; 2 – skydelis; 3 – skydelio spyruoklė; 4 – padaviklio ir skydelio ašis; 5 – padaviklio ratukas; 6 – padaviklio kyšulys; 7 – padavimo pirštas; 8 – padavimo piršto spyruoklė

1.14. taikymo įtaisų kulkosvaidis šaudant netaikomas įvairiais nuotoliais į taikinius. Jis susideda iš taikiklio ir kryptuko.

Taikiklis susideda iš taikiklio trinkelės, taikiklio lystės, plokštelinės spyruoklės, taikiklėlio ir pavalkėlio.

Taikiklio trinkelė turi du sektorius, suteikiančius taikymo lystei nustatytą aukštį, ir kilpą taikiklio lystės tvirtinimui (43 pav.).

43 pav. Taikiklis

1 – taikiklio trinkelė; 2 – taikiklio lystė; 3 – plokštelinė spyruoklė; 4 – taikiklėlis; 5 – pavalkėlis; 6 – trinkelės sektorius; 7 – kilpa; 8 – pavalkėlio spragtukas; 9 – taikiklio sraigto skriemulys; 10 – taikiklio saugiklis

Taikiklio lystė turi lizdą taikiklėliui ir išpjovas, laikančias balnelį nustatytoje padėtyje. Viršutinėje taikiklio lystės pusėje nubrėžta skalė su padalomis, pažymėtomis skaičiais nuo 1 iki 15, ir raidė „П“, o taikikliuko lizdo sienelėje – skalė su padalomis. Taikiklio skalės skaičiai reiškia šaudymo nuotolį šimtais metrų, o kiekviena taikiklėlio skalės padala atitinka dviem tūkstantosioms šaudymo nuotolio; taikiklio „П“ nustatymas (pastovus taikiklio nustatymas) atitinka taikiklį 4.

Plokštelinė spyruoklė yra taikiklio trinkelės lizde ir laiko taikiklio lystę esamoje padėtyje.

Pavalkėlis užmautas ant taikiklio lystės, ir spragtukas laiko jį nustatytoje padėtyje. Spragtukas turi dantį, kuris veikiamas spyruoklės, užsikerta taikiklio lystės išpjovoje.

Taikiklėlis turi briaunelę su įpjova taikymui, sraigta su skriemuliu ir spyruokle.

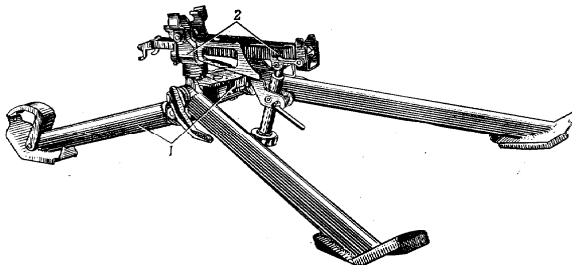
Atsižvelgiant į pataisas dėl šoninio vėjo ir taikinio šoninio judėjimo taikiklėlio briaunelė pastumiama skriemuliu dešinėn arba kairėn.

Kryptukas išuktas į slidelę, kuri pritvirtinta kryptuko pagrinde. Ant slidelės ir kryptuko pagrindo yra brūkšnys, nurodantis teisingą kryptuko padėtį.

Pastaba. Kulkosvaidis PKT nutaikomas į taikinį patrankos taikikliu.

2. Trikojo stovo dalių ir mechanizmų paskirtis ir sandara

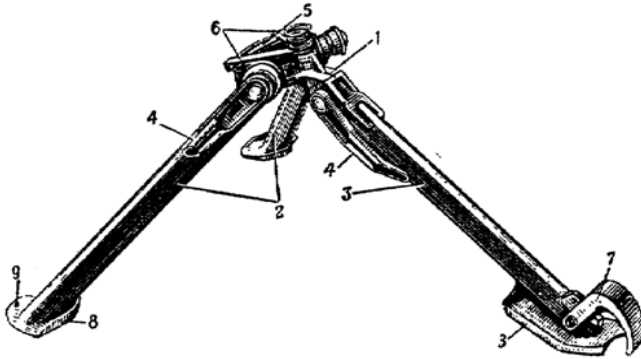
2.1. Trikojis stovas suteikia kulkosvaidžiui stabilumą šaudant iš įvairių padėčių į antžeminius ir oro taikinius. Jis susideda iš stovo pagrindo, sukučio su taikymo mechanizmu, rėmo ir statramsčio (44 pav.).

44 pav. Trikojis stovas

1 – pagrindas; 2 – sukuotis su taikymo mechanizmu

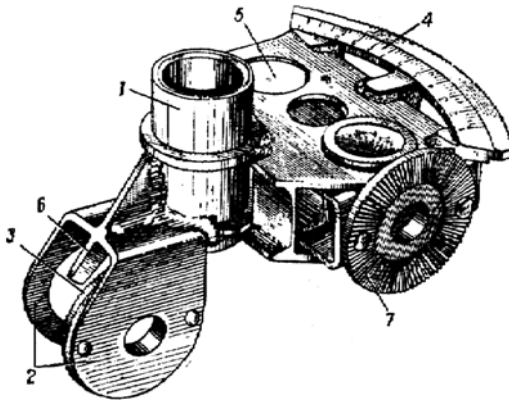
2.2. Stovo pagrindas susideda iš korpuso, dviejų įdėklų, trijų kojų, kojų užvaržų ir ribotuvų (45 pav.).

45 pav. Stovo pagrindas

1 – korpusas; 2 – užpakalinės kojos; 3 – priekinė koja; 4 – kojų užvaržos; 5 – sektorius; 6 – ribotuvai; 7 – papildomas (atverčiamas) atramstis; 8 – atramstis su pavazėlėmis; 9 – anga juostos plunksnakabliui

Korpusas turi gilžę, kilpą su dantyta poveržle ir angas įdėklų ašims (46 pav.).

46 pav. Korpusas

1 – gilžė; 2 – kilpos dantyta poveržlė; 4 – sektorius; 5 – anga įdėklo ašiai; 6 – priekinės kojos posūkį ribojantis kyšulys; 7 – įdėklo dantyta poveržlė

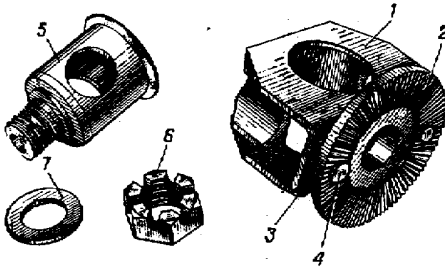

Ant gilzės užsimauna ribotuvai ir jų spyruoklė.

Kilpoje yra kyšulys, ribojantis priekinės kojos posūkį, kai ji pastatoma šaudymui gulint.

Sektorius riboja kulkosvaidžio posūkį šaudant frontaline sklaida ir taikyti horizontaliai pagal atžymas. Jis turi kampų matavimo skalę, kur padalos vertė 0-20, ir kyšulius ribotuvams tvirtinti.

Įdėklai šarnyrais sujungia užpakalines kojas su stovo korpusu. Kiekvienas įdėklas turi: dantytą poveržlę, pakopą, ribojančią kojos posūkį, kai statoma šaudymui gulint; kyšulį, ribojantį kojos posūkį, kai statoma šaudymui sėdint (47 pav.).

47 pav. Įdėklas

1 – įdėklas; 2 – dantytą poveržlę; 3 – pakopa kojos posūkiui riboti; 4 – kyšulys; 5 – įdėklo ašis; 6 – ašies veržlė; 7 - poveržlė

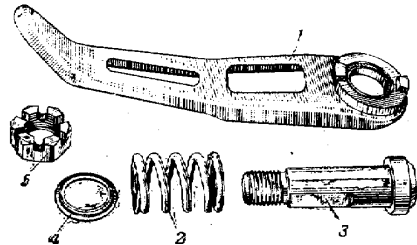
Kojomis stovas atsiremia į žemę; jos leidžia keisti ugnies linijos aukštį. Kiekviena koja baigiasi atramsčiu su kreipiančiosiomis slidelėmis ir anga diržo plunknakabliui (45 pav.).

Priekinė koja, be to, turi papildomą (atverčiamą) atramstį geresniam stovo stabilumui užtikrinti.

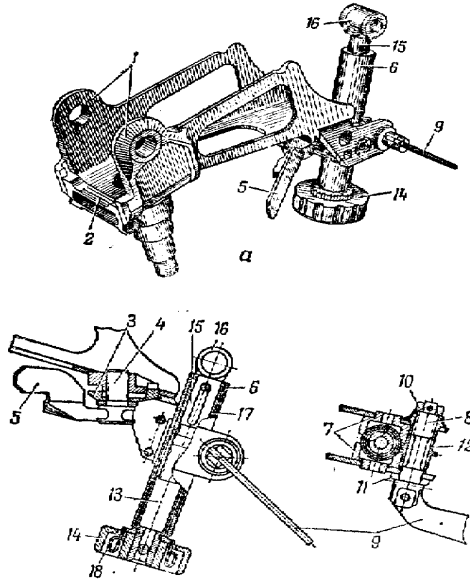
Kojų užvaržos priveržia kojas prie stovo korpuso. Kiekviena užvarža susideda iš svirties, spyruoklės, varžtos su poveržle ir veržle (48 pav.).

48 pav. Kojos užvarža

1 – svirtis;
2 – spyruoklė;
3 – varžtas;
4 – poveržlė;
5 - veržlė

2.3. Sukutis su taikymo mechanizmu sukasi stovo pagrindo gilzėje ir užtikrina horizontalų ir vertikalų kulkosvaidžio nutaikymą į taikinį. Ant sukučio yra: du statramsčiai su angomis rėmui tvirtinti; spragtukas laikantis rėmą vertikaliajoje padėtyje; užvaržas horizontaliam ir vertikaliam taikymui; tikslaus taikymo mechanizmas (49 pav.).

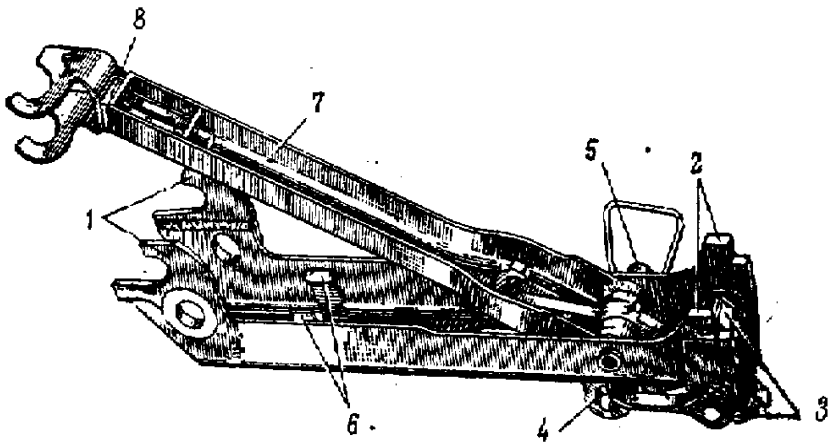
49 pav. Sukutis

a – bendras vaizdas; b – pjūvis;
 1 – statramsčiai su angomis; 2 – spragtukas, laikantis rėmą; 3 – prispaudžiančioji trinkelė; 4 ir 5 – stabdantysis sraigtas ir horizontalaus taikymo užvaržas rankenėlė; 6 – vamzdelis; 7 – įdėklas; 8 ir 9 – stabdantysis sraigtas ir vertikalaus taikymo užvaržas rankenėlė; 10 – poveržlė-ribotuvas; 11 – poveržlė; 12 – įvorė; 13 – posūkio vamzdelis; 14 – skriemulėlis; 15 – pavaros sraigtas; 16 – ąsa; 17 – centruojanti įvorė; 18 – skriemulėlio fiksatorius

Horizontalaus taikymo užvaržas susideda iš prispaudžiamosios trinkelės ir stabdomojo sraigto su rankenėle, o vertikalaus taikymo užvaržas – iš vamzdelio, dviejų įdėklų su kakleliais, stabdomojo sraigto su rankenėle, įvorės ir poveržlės.

Tikslaus taikymo mechanizmas (49 pav.) patikslina vertikalus taikymą ir kulkosvaidžio ugnies sklaidą gilumon. Jis surinktas vertikalaus taikymo užvaržos vamzdelyje ir susideda iš posūkio vamzdelio su skriemuliu, pavaros sraigto su aša ir skriemulėlio fiksatoriaus.

2.4. Rėmas tvirtina kulkosvaidį prie stovo. Jis turi: du statramsčius su pusiau apskritomis išpjovomis kulkosvaidžio priekinės dalies kakleliams tvirtinti; dvi atramas ir skląstį užpakalinei kulkosvaidžio daliai tvirtinti; kilpą, kuri kaisčiu sujungia rėmą su tikslaus mechanizmo pavaros sraigto; skliautėlį rėmo statramsčiui fiksuoti (50 pav.).

50 pav. Rėmas ir statramsčiai

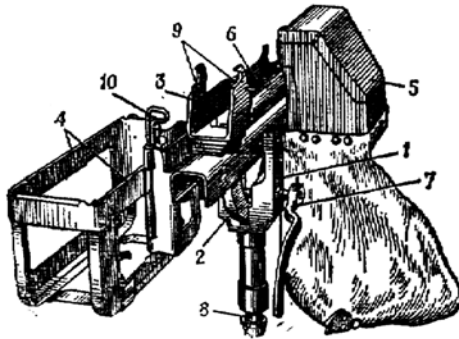
- 1 – statramsčiai su pusiau apvaliomis išpjovomis;
- 2 – atramos; 3 – skląstis; 4 – kilpa; 5 – kaisčio su srieginiu grioveliu; 6 – skliautėlis; 7 – statramsčiai;
- 8 – sukamasis kronšteinas

Rėmo statramsčiai (50 pav.) tvirtina kulkosvaidį šaudant priklausius, taip pat į oro taikinius. Jis sukasi rėme ant ašies, ir skląstis laiko jį vertikaliai. Priekyje turi sukamąjį kronšteiną su išpjovomis uokso kakleliams.

Ant ašių, jungiančių rėmą su sukučiu, tvirtinami griebtuvai, kurie fiksuoja kulkosvaidžio stovo kojas.

3. Kulkosvaidžio PKB įtaiso paskirtis ir sandara

3.1. Kulkosvaidžio PKB įtaisas tvirtina kulkosvaidį prie šarvuočio kronšteino ir suteikia kulkosvaidžio vamzdžiui kryptį šaudant. Jis susideda iš sukučio ir rėmo su sektoriumi (51 pav.)

51 pav. Kulkosvaidžio PKB įtaisas

1 – sukučis; 2 – sektorius; 3 – rėmas; 4 – laikiklis;
5 – tūtų gaubtuvas; 6 – spyruoklinis amortizatorius;
7 – stabymo sraigtas su rankenėle;
8 – žiedinis ištekinimas; 9 – statramsčiai su pusiau apskritomis išpjovomis; 10 kaištelis

Sukučio cilindrinė dalis yra šarvuočio kronšteine ir užtikrina kulkosvaidžio horizontalų taikymą. Sukučiui suteikta taikant padėtis fiksuojama kronšteino stabdomuoju sraigtu. Sukučis turi: cilindrinę dalį su žiediniu ištekinimu sukučiu fiksuojamam; du statramsčius su išpjova sektoriui; stabdantį sraigatą su rankenėle sektoriui išpjovoje tvirtinti.

Sektorius yra išpjovoje tarp statramsčių ir sukučio. Jis sukasi ant ašies ir užtikrina kulkosvaidžio vertikalų taikymą į taikinį.

Sektorius turi: iš viršaus – kreipiančiąsias briaunas rėmui tvirtinti ir judėti; statramstį su anga spyruokliniam amortizatoriui; iš dešinės – laikiklį šovinių dėžutei; iš kairės – tūtų gaudytuvą.

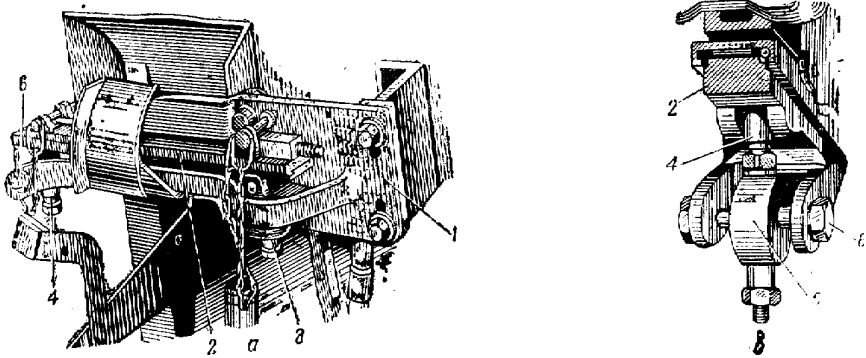
Šovinių dėžutės laikiklis uždedamas dvejopai; statmenai kulkosvaidžiui (šaudant) ir lygiagrečiai (žygio metu).

Rėmas jungia kulkosvaidį su įtaisu. Jis turi: du statramsčius su pusiau apskritomis išpjovomis uokso kakleliams įstatyti; dvi atramas ir skląstį kulkosvaidžiui tvirtinti prie rėmo; griovelius, užtikrinančius šaudant slenkamąjį rėmo judėjimą į priekį krepiančiosio-

mis briaunomis; atramą su anga amortizatoriaus spyruoklei tvirtinti, kuri sušvelnina atatrąšką šaudant; bruožą iš kairės pusės, kuris, teisingai surinkus amortizatorių, turi sutapti su bruožu ant sektoriaus.

4. Kulkosvaiddžio PKT kronšteino paskirtis ir sandara

4.1. Kulkosvaiddžio PKT kronšteinas sujungia kulkosvaiddžio korpusą su patrankos lopšiu ir leidžia kulkosvaiddį išaudyti (52 pav.).

52 pav. Kulkosvaiddžio PKT kronšteinas

1 – vaizdas iš dešinės; b – vaizdas iš užpakalio;
 1 – kronšteinas; 2 – rėmas su slankikliais ir amortizatoriumi; 3 – priekinis statramsčio; 4 – užpakalinis statramsčio; 5 – patikrinimo mechanizmo įvorė; 6 – patikrinimo mechanizmo sraigtas

Tarpikliai keičia kronšteino padėtį šonine kryptimi, o tai leidžia pastatyti kulkosvaiddžio vamzdį viduryje bokštelių angos.

Prie kronšteino statramsčiais tvirtinamas kulkosvaiddžio rėmas su dviem slankikliais. Jie turi kilpas su kaiščiais, kurios sujungia kulkosvaiddžio korpusą su rėmu. Priekiniame slankiklyje yra spyruoklinis amortizatorius, sušvelninantis atatrąšką jėgą šaudant, tai užtikrina geresnį pataikymų glaustumą. Užpakalinio slankiklio judėjimą pirmyn ir atgal sieja viršuje esantis sraigtas.

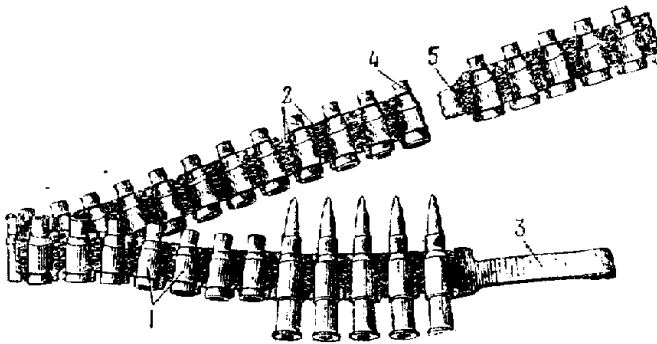
Rėmas su statramsčiais ir vertikaliu sraigtu, su įvorėmis, kurios yra kronšteino kilpoje, sudaro tikrinamąjį mechanizmą. Horizontalaus sraigto ir užpakalinio statramsčio įvorių apskritime įbrėžta po dešimt padalų. Viena padala lygi vienai tūkstantajai.

Kai tikrinamas kulkosvaidis, vamzdžio kanalo ašis, sukant įvorys, nustatoma lygiagrečiai patrankos vamzdžio kanalo ašiai būtinu pakilimo kampu.

Prie kronšteino taip pat pritvirtinti: iš dešinės pusės – laikiklis šovinių dėžutei su juosta; iš kairės pusės – tūtų gaudytuvas.

5. Šovinių juosta ir dėžutės

5.1. Šoviniai sudedami į šovinių juostą, iš kurios patenka į kulkosvaidžio priimtuvą. Juostą sudaro grandys, sujungtos tarp savęs jungiamosios spyruoklėmis. Juostos galuose yra antgaliai patogesniai kulkosvaidžio užtaisymui (53 pav.).

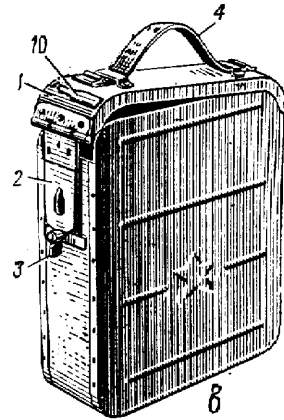
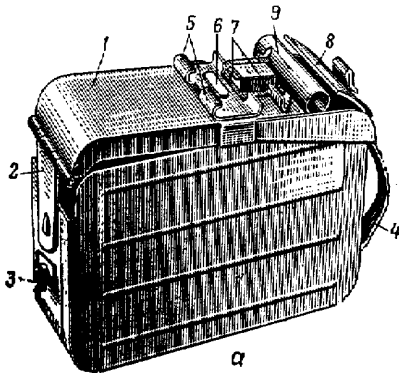
53 pav. Šovinių juosta

1 – grandys; 2 – jungiamosios spyruoklės; 3 – antgalis; 4 – jungiamoji grandis; 5 – žiedinė grandis

Kulkosvaidžio PKT juosta susideda iš atskirų gabalų, kiekviename iš jų yra po 25 grandis. Juostos gabalai tarp savęs sujungiami šoviniu.

5.2. Dėžutėse talpinamos juostos su šoviniais. Dėžutė su 100 šovinių prieš šaudymą pritvirtinama prie kulkosvaidžio kronšteino (54a pav.).

Ji turi rankenėlę nešimui ir atvožiamą dangtelį, kuris uždaromas kabe ir užsuku. Dangtelis turi: dvi užkabas, kyšulį ir spragtuką dėžutei tvirtinti ant kulkosvaidžio kronšteino; atmetamą vožtuvą, uždarančią juostos įėjimo angą; suapvalintą kyšulį, nukreipiantį juostą šaudant.

54 pav. Šovinių dėžutė

a – 100-tui šovinių; b – 200 (250) šovinių;

1 – atvožiamasis dangtelis; 2 – kabė; 3 – užsukas;
4 – rankena; 5 – užkabos; 6 – kyšulys; 7 – spragtukas; 8 – atmetamas vožtuvas; 9 – suapvalintas kyšulys; 10 – šovinio formos įdubimas

Dėžutė su 200 (250) šovinių (54b pav.) turi atvožiamą dangtelį, kuris uždaromas kabe ir užsuku; ant dangtelio yra rankena dėžutės nešimui ir šovinio formos įspauda, parodanti į dėžutę dedamos juostos su šoviniais kryptį.

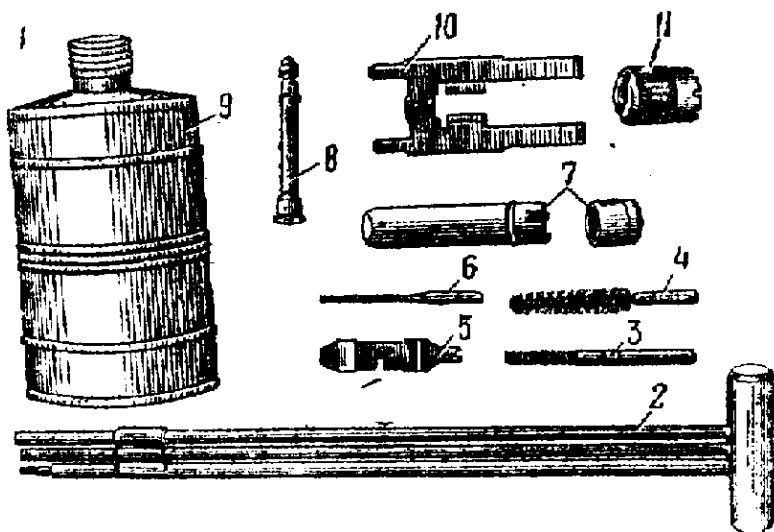
Dėžučių dugnas viduje yra nuožulnus, kad lygiai susidėtų juosta su šoviniais.

6. Kulkosvaidžio reikmenys

6.1. Reikmenys reikalingi kulkosvaidžiui išardyti, surinkti, valyti ir tepti (55 pav.).

Kulkosvaidžio reikmenys: grūstuvai, valiklis, šepetėlis, atsuktuvai, išmuštuvai, penalai, traukiklis ir tepalinė.

Grūstuvai pritaikyti vamzdžio kanalo, dujų kameros prievamzdžio, stūmoklio vamzdelio, spygnos rėmo kanalo, taip pat uokso kanalų ir ertmių bei kitų kulkosvaidžio dalių valymui ir tepimui. Grūstuvai susideda iš trijų grandžių, įsukamų vieną į kitą. Viena gale jis turi galvutę sujungimui su penalu (kulkosvaidžio PKT grūstuvai viena gale turi rankeną), kita gale - plyšį skudurui ar pakuloms įverti ir sriegį valiklio ar šepetėlio užsukimui.

55 pav. Reikmenys

1 – kulkosvaidžių PK ir PKS grūstuvas; 2 – kulkosvaidžio PKT grūstuvas; 3 – valiklis; 4 – šepetėlis; 5 – atsuktuvus; 6 – išmuštuvus; 7 – penalas su dangteliu; 8 – traukiklis; 9 – kulkosvaidžio PKT tepalinė; 10 – rėmas šaudymui tuščiais šoviniais; 11 – įvorė šaudymui tuščiais šoviniais

Valikliu valomas ir tepamas vamzdžio kanalas.

Šepetėlis naudojamas vamzdžių valymui skiediniu ir vamzdžių kanalų tepimui.

Atsuktuvus ir išmuštuvus naudojami kulkosvaidį ardant, surenkant ir valant. Atsuktuvus turi: dvi briaunas dujų kameros prievamzdžiui valyti, gale išpjovą (raktą) kryptuko įsukimui (išsukimui) ir šoninę išpjovą valytuvui prie grūstuvo tvirtinti.

Penale laikomi valiklis, šepetėlis, atsuktuvus ir išmuštuvus. Jis užsidaro dangteliu. Penalas naudojamas kaip grūstuvo rankenėlė valant kulkosvaidį ir kaip atsuktuvo rankenėlė įsukant (išsukant) sraigtus ir kryptuką. Penalas turi dvi apskritas angas grūstuvui tvirtinti, ovalinę ir stačiakampę angas atsuktuvui tvirtinti.

Traukikliu galima pašalinti iš šovinio lizdo likusias tūtos dalis, jeigu jos trūko skersai.

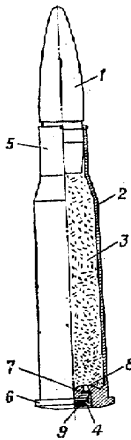

Tepalinė yra buožėje. Ji turi dangtelį su šepetėliu kulkosvaidžiui tepti. Kulkosvaidžio PKT tepalinėje laikomas tepalas, ir ji nešiojama dėkle.

Kulkosvaidžio PKT atsarginės dalys, instrumentai ir reikmenys sudedami į krepšelį ir visada turi būti prie kulkosvaidžio.

7. 7,62 mm koviniai šoviniai

7.1. kovinis šovinis susideda iš kulkos, tūtos, parako užtaiso ir kapsulės (56 pav.).

56 pav. Kovinis šovinis
1–kulka; 2–tūta; 3–parako užtaisas; 4–kapsulė; 5–tūtelės kaklelis; 6–atbrai-
la; 7–priekalas
8–uždegimo an-
ga; 9–skeliamasis mišinys

7.2. Šaudymui iš kulkosvaidžio vartojami šoviniai su paprastomis (plieninėmis šerdimis: 1908 m. lengvomis ir 1930 m. sunkiomis), transuojančiomis ir šarvamušėmis – padegamosiomis kulkomis. Skirtingų šovinių priekinė kulkos dalis įvairiai nuspalvinta.

Paprastoji kulka skirta prieš karius, išsidėsčiusių atvirai arba už kulkomis pramušamų priedangų, naikinimui.

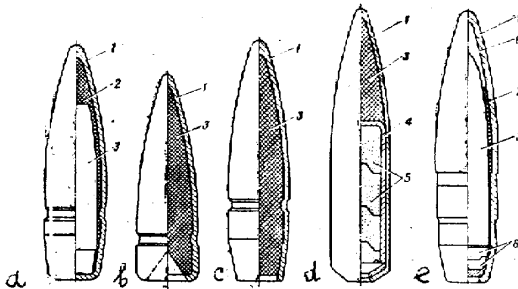
Kulka su plienine šerdimi (57a pav.) susideda iš plieninio, padengto cinko ir vario lydiniu, apvalkalo, šovinio apvalkalo ir plieninės šerdies. Priekinė kulkos dalis nudažyta sidabrine spalva. Lengvoji, 1908 m. pavyzdžio kulka (57b pav.) susideda iš plieninio apvalkalo ir šerdies (švino ir stibio lydinyje), įpresuotos į apvalkalą. Skiriamosios spalvos ši kulka neturi.

Sunkioji, 1930 m. pavyzdžio kulka (57c pav.) sudaryta taip, kaip ir lengvoji kulka, tačiau skiriasi forma ir didesniu svoriu. Kulkos priekinė dalis nudažyta geltona spalva.

Trasuojanti kulka (57d pav.) skirta taikiniams nurodyti ir ugniai iki 1000 m koreguoti, taip pat prieš karius naikinti. Ji susideda iš apvalkalo, švininės šerdies ir cilindro su supresuotu mišiniu. Šaudant parako užtaiso degimas persiduoda trasuojančiam mišiniui, kuris degdamas, kulka lekiant,

palieka ryškų šviečiantį pėdsaką, gerai matomą dieną ir naktį. Priekinė kulkos dalis nudažyta žalia spalva.

Šarvamušė – padegamoji kulka (57e pav.) skirta degiems skysčiams uždegti ir priešo kariams naikinti, kurie yra iki 500 m nuotolio už lengvų šarvinių priedangų. Ji susideda iš apvalkalo, plieninės šerdies, švininio apvalkalo ir padegamojo mišinio. Atsimušus kulkai į šarvą padegamasis mišinys užsiliepsnoja, liepsna per šarve plieninės šerdies pramuštą angą uždega degų skystį. Priekinė kulkos dalis nudažyta juoda spalva su raudona juostele.

57 pav. Kulkos

a – su plienine šerdimi; b – lengvoji; c – sunkioji;

d – trasuojanti; e – šarvamušė-padegamoji;

1 – apvalkalas; 2 – švininis apvalkalas; 3 – šerdis;

4 – cilindras; 5 – trasuojantis mišinys; 6 – padegamasis mišinys

7.3. Tūtoje talpinamas parako užtaisas, ir jį sujungia visas šovinio dalis. Ji turi korpusą, kaklelį kulkai tvirtinti ir dugną su atbraila tūtai suimti trauktuko užkaba ir ištrauktuko užkabomis. Tūtos dugne yra lizdas kapsulei, priekalas, ant kurio kapsulė pramuša skiltuvo daužikliu, ir dvi uždegimo angos, pro kurias liepsna nuo kapsulės prasiskveria prie parako užtaiso.

Kapsulė uždega parako užtaisą. Ji susideda iš žalvario gaubtelio, smogiamojo mišinio ir folgos skritulėlio, dengiančio smogiamąjį mišinį.

Dujų energija, susidariusi degant parako užtaisui tūtos korpuse, priverčia kulka judėti.

7.4. Šoviniai talpinami į medines dėzes. Dėžėje yra dvi hermetiškai uždarytos metalinės dėžutės po 440 šovinių kiekvienoje, šoviniai tose dėžutėse supakuoti į pakelius po 20 šovinių. Iš viso dėžutėje telpa 880 šovinių.

Dėžių, kuriose talpinami šoviniai su plienine šerdimi turinčiomis kulkomis, su sunkiąja, trasuojančia ir šarvamuše - padegamąja kulkomis, šoninės sienos nudažytos spalvotomis juostomis, atitinkančiomis kulku priekinių galų spalvas. Jeigu dėžėje yra šoviniai su lengvąja kulka, ant dėžių šoninių sienų spalvotų juostų nėra.

III. KULKOSVAIDŽIO DALIŲ IR MECHANIZMŲ VEIKIMAS

1. Dalių ir mechanizmų padėtis prieš užtaisymą

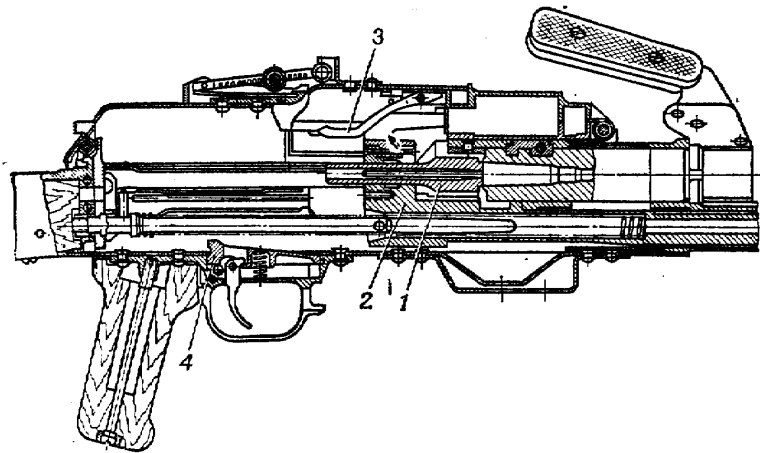
1.1. Spynos rėmas su dujų stūmokliu ir spyna, veikiami kovinės spyruoklės, yra kraštinėje priekinėje padėtyje; dujų stūmoklis – dujų kameros prievamzdyje; vamzdžio kanalas uždarytas spyna. Spyna pasukta apie išilginę ašį taip, kad jos koviniai kyšuliai užveina už uokso kovinių atramų – spyna uždaryta, skiltuvai yra priekinėje padėtyje, jo daužiklis išlindęs iš spygnos kamieno angos. Kovinė spyruoklė mažiausiai suspausta. Užtaisymo rankenėlė yra kraštinėje priekinėje padėtyje.

Padaviklis, įeidamas savo kyšuliu į spygnos rėmo dešinės sienelės griovelį, užima kraštinę dešinę pusę; spyruoklė pakelia padaviklio pirštą aukštyn; viršutiniai pirštai ir padavimo svirtis uokso dangtelyje, veikiami savo spyruoklių, nuleisti žemyn.

Paleidžiamoji svirtis pakelta į viršų, nuleistuko uodegėlė paduota į priekį; saugiklis pasuktas pirmyn, jo išpjova nukreipta į viršų ir leidžia paleidžiamajai svirčiai nusileisti žemyn (58 pav.).

Skydelis uždaro uokso angą, pro kurią išmetamos tūtos.

Kulkosvaidžio PKT griebtuvas ir priekinis svirties galas pakelti į viršų, o paleidžiamąjo mechanizmo kumštėlis pasuktas į užpakalinę padėtį; apatinio elektropaleidiklio didžiosios svirties galas, veikiant spyruoklei, pasukamas į užpakalinę padėtį, o apatinis elektropaleidiklio mažosios svirties galas – į dešinę, dėl to elektropaleidiklio stūmiklis ir inkaras paslinkti dešinėn. Elektropaleidiklio paleidžiamoji svirtis, veikiamą savo spyruoklės, yra viršutinėje padėtyje ir uždaryta saugiklio.

58 pav. Kulkosvaidžio dalių ir mechanizmų padėtis iki užtaisymo
 1 – spyna; 2 – spynos rėmas; 3 – padavimo svirtis;
 4 – paleidžiamoji svirtis

2. Dalių ir mechanizmų veikimas užtaisiant

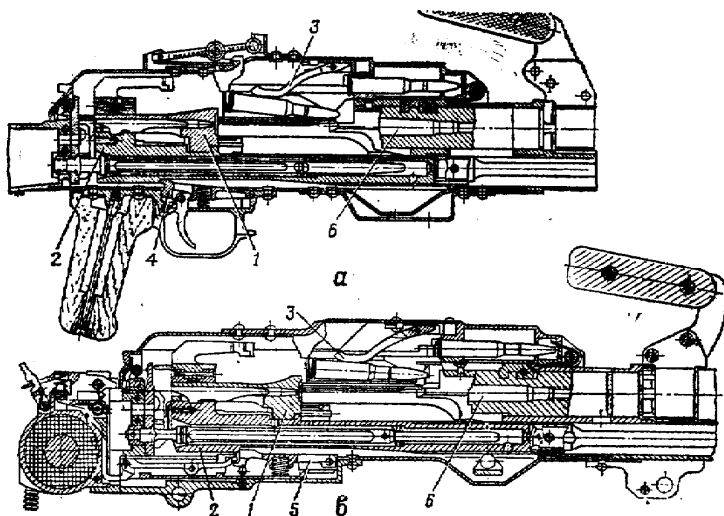
2.1. Kulkosvaidį užtaisant būtina:

- pasukti kulkosvaidžio rankeną kairėn;
- atidaryti uokso dangtelį;
- padėti juostą ant priimtuvo pagrindo taip, kad pirmas šovinyš tūtos dugno atbraiila užeitų už traukiklio užkabų;
- uždaryti uokso dangtelį;
- atitraukti už pakartotinio užtaisymo rankenėlės rėmą iki galo atgal, nustatant jį ant kovinės užkabos;
- nustumti pakartotinio užtaisymo rankenėlę iki galo pirmyn.

Kulkosvaidis užtaisytas (59 pav.).

Jeigu nesiruošiama tuojau šaudyti, tai reikia kulkosvaidį nustatyti ant saugiklio, pasukant ausele atgal; todėl paleidžiamosios svirties išpjova atsiranda iš apačios ir paleidžiamoji svirtis (kulkosvaidžio PKT griebtuvas) negali nusileisti žemyn.

Atitraukiant pakartotinio užtaisymo rankenėlę atgal, ji savo varomuoju kyšuliu susikabina su spynos rėmo kyšuliu ir atitraukia jį atgal. Suspausdama kovinę spyruoklę; skiltuvas, įeidamas savo kyšuliu į spynos rėmo statramsčio žiedinį ištekinimą, atitraukia atgal.

59 pav. Kulkosvaidžio dalių ir mechanizmų padėtis prieš šūvį (kulkosvaidis užtaisytas)
 a – kulkosvaidžių PK ir PKS; b – kulkosvaidžio PKT;
 1 – spyna; 2 – spynos rėmas; 3 – padavimo svirtis;
 4 – paleidžiamoji svirtis; 5 – griebtuvas; 6 – šovinio lizdas

Traukiklio užkaba ištraukia iš juostos šovinį ir perneša jį atgal, kartu šovinis pakelia padavimo svirtį aukštyn, suspausdamas jos spyruoklę; slinkdamas šovinis savo tūtos dugnu iki padavimo keteros, dėl jos nuožulnumo ir veikiamas padavimo svirties, nusileidžia į priimtovo pagrindo priimamąją angą ir atsiranda prieš spynos siuntiklį.

Atitraukus spynos rėmą laisvo judėjimo atstumu, jis pradeda veikti priekiniu figūrinės išpjovos nuožulnumu spynos varantįjį kyšulį ir pasuka spyną kairėn; spynos koviniai kyšuliai išeina iš uokso kovinių atramų – atsklendžiama spyna, po to spyna atitraukiama atgal kartu su spynos rėmu.

Toliau traukiant rankenėlę spynos rėmas kaire nuožulnia briauna paveikia padaviklio ratelį, o kyšuliu - skydelio stūmiklio nuožulnumą. Viršutinė padaviklio dalis tuo tarpu pasisuka kairėn; padavimo pirštas, atsitraukdamas į juostos grandį, pastumia juostą kairėn ir nustato kitą šovinį prieš traukiklio užkabą; viršutiniai uokso dangtelio pirštai, praleidę kitą šovinį kairėn, kartu su padavi-

mo pirštu laiko juostą priimtuve. Stūmiklis spynos rėmo kyšuliu pasukamas kairėn ir užlenkimu atidaro uokso angos skydelį.

Paleidžiamoji svirtis (kulkosvaidžio PKT griebtavas) spynos rėmo veikiamas nusileidžia žemyn; kai tik spynos rėmas savo kovine užkaba praeis paleidžiamosios svirties griebtuvą, paleidžiamoji svirtis (kulkosvaidžio PKT griebtavas) veikiamą savos spyruoklės pasikelia į viršų; judėdamas atgal spynos rėmas atsistoja ant kovinės užkabos.

Spynos rėmo kyšulys, slinkdamas stūmiklio nuožulnumu, jį išlaisvina, ir uokso angą uždaro skydelis.

Kulkosvaidis užtaisytas.

3. Dalių ir mechanizmų veikimas šaudant

3.1. Šaudant būtina nuspausti nuleistuką (elektropaleidiklio mygtuką arba paleidžiamąją svirtį), prieš tai paskus saugiklio auselę pirmyn, jeigu ant saugiklio stovėjo. Pasukant plačioji saugiklio išpjova atsiranda po paleidžiamąją svirtimi (griebtavu) ir leidžia jai nusileisti žemyn.

Nuleistukas, sukdamasis apie savo ašį, užkaba nuspaudžia paleidžiamąją svirtį ir išstumia jo griebtuvą iš po spynos rėmo kovinės užkabos; spynos rėmas kartu su spyna, veikiamas kovinės spyruoklės, pasistumia į priekį, tuo tarpu spynos siuntiklis išstumia šovinį iš priimtovo pagrindo ėmimo angos, įstumia jį į šovinio lizdą ir uždaro vamzdžio kanalą.

Judant spynos rėmui jos dešinioji nuleidžiamoji briauna veikia padaviklio kyšulį ir atlenkia padaviklio viršutinę dalį į dešinę; padavimo pirštas užšoka už juostos kitos grandies; viršutiniai uokso dangtelio pirštai tuo metu laiko juostą; artinantis spynai prie vamzdžio drūtgalio krašto, traukiklis įeina į jo išpjovą, o traukiklio užkaba užsikabina už tūtos dugno atbrailos. Spyna, iš pradžių veikiamą uokso kyšulio nuožulnumo į dešiniojo kovinio kyšulio nuožulnumą, o po to spynos rėmo kovinio kyšulio užpakalinės nuožulnumos į varantįjį kyšulį, pasisuka apie savo išilginę ašį dešinėn; jos koviniai kyšuliai užėina už kovinių uokso atramų – spyna uždaroama.

Spynos rėmui toliau judant traukiklio užkaba užšoka už kito šovinio tūtos dugno atbrailos; skiltuvo daužiklis išeina iš spynos kamieno angos ir sudaužo šovinio kapsulę – iššauna.

Kulka, spaudžiama parako dujų, juda vamzdžio kanalu; kai tik ji praeina dujų nukreipimo angą, dalis parako dujų prasiveržia pro tą angą į dujų kamerą, spaudžia dujų stūmoklį ir atmeta spynos rėmą atgal. Eidamas atgal, spynos rėmas (kaip ir atitraukiant jį už pakartotinio užtaisymo rankenėlės) traukiklio užkabomis iš juostos ištraukia ir perneša atgal šovinį, kuris, veikiamas padavimo keteros nuožulnumos ir padavimo svirties, nusileidžia į priimtovo pagrindo priėmimo angą.

Spynos rėmui nuėjus laisvo judėjimo kelią (10-15 mm) jis, veikdamas į spynos varantįjį kyšulį, pasuka spyną apie savo išilginę ašį kairėn ir jos koviniai kyšuliai išeina iš po uokso kovinių atramų – spyna atidaroma.

Spyna, judėdama kartu su spynos rėmu atgal, traukiklio užkaba ištraukia tūtą iš šovinio lizdo; spynos rėmas pastumia stūmiklį kairėn, kuris savo užlenkimu pasuka skydelį ir atidaro uokso angą; tūta, laikoma traukiklio užkabos, atsitrenkia į uokso atmuštuvą ir išmetama lauk.

Spynos rėmas, judėdamas atgal, savo kairiąja nuožulnia briauna veikia padaviklio ratelį, pasuka viršutinę padaviklio dalį kairėn ir pastato kitą šovinį prieš traukiklio užkabos.

Po spynos rėmo smūgio kraštinėje užpakalinėje padėtyje į ribotuvą jis, veikiamas kovinės spyruoklės, pasileidžia pirmyn ir, jeigu nuleistukas nuspaustas, nesilaiko ant kovinės užkabos, o spyna įstumia kitą šovinį į šovinio lizdą ir skiltuvu pramuša šovinio kapsulę – įvyksta kitas šūvis.

Šaudant iš kulkosvaidžio PKT būtina, pasukus saugiklio ausele pirmyn, jeigu kulkosvaidis stovėjo ant saugiklio, nuspausti elektropaleidiklio mygtuką arba paleidžiamąją svirtį, prie tai nustūmus į priekį jo saugiklį.

Nuspaudus kulkosvaidžio PKT elektropaleidiklio mygtuką elektros srovė per elektromagneto apvijas ir pasuka inkarą su stūmikliu kairėn. Tuo metu mažoji svirtis pasisuka ir pastumia pirmyn apatinį didžiosios svirties galą, kurio veikiamas pasisuka kumštėlis. Kumštėlio dangtis pakelia į visų užpakalinių svirties galą, dėl to priekinis svirties galas ir griebtuvus nusileidžia žemyn, išlaisvindami spynos rėmą; spynos rėmas kartu su spyna, veikiami kovinės spyruoklės, pasileidžia pirmyn. Toliau kulkosvaidžio dalys ir mechanizmai veikia taip pat, kaip nuspaudus nuleistuką.

Norint pradėti šaudyti rankiniu būdu, būtina pasukti paleidžiamosios svirties saugiklį į priekį ir nuspausti nuleistuką. Tuo būdu apatinis didžiosios svirties galas pasisuka pirmyn, o kulkosvaidžio dalys ir mechanizmai toliau veikia taip pat, kaip nuspaudus elektropaleidiklio mygtuką.

Automatinis šaudymas tęsiasi tol, kol nuspaustas nuleistukas (svirtis, elektropaleidiklio mygtukas) ir juostoje yra šovinių.

Atleidus nuleistuką (svirtį, elektropaleidiklio mygtuką) spynos rėmą sulaiko kovinė užkaba užpakalinėje padėtyje – šaudymas nutrūksta, bet kulkosvaidis lieka užtaisytas.

Išnaudojus visus šovinius ir esant nuspaustom nuleistukui (elektropaleidiklio mygtukui) spynos rėmas su spyna pasilieka kraštinėje priekinėje padėtyje.

Pastabos: 1. Nustačius kulkosvaidžių PK, PKB ir PKS reguliatorių ant pirmos padalos, dujų stūmoklį veikia mažiausia parako dujų, nukreipiamų iš vamzdžio kanalo, kiekis, nes abi prievamzdžio angos atidarytos ir pro jas dujų dalis išeina lauk.

2. Nustačius reguliatorių ant antros padalos, pasilieka atvira tik kairioji prievamzdžio anga ir dujų stūmoklį veikia didesnė dujų dalis kaip pirmuoju atveju.

3. Nustačius reguliatorių ant trečios padalos, abi prievamzdžio angos uždarytos ir visos parako dujos, patekusios į dujų kamerą, veikia dujų stūmoklį.

4. Gedimai ir jų šalinimo būdai šaudant iš kulkosvaidžio

4.1. Kulkosvaidis yra patikimas ir nesutrinkantis ginklas, jeigu jis reikiamai prižiūrimas, teisingai saugojamas ir atsargiai su juo elgiamasi. Tačiau dėl neatsargaus elgesio, užteršimo ir dalių išdilimo, taip pat dėl netvarkingų šovinių šaudant gali būti gedimų.

4.2. Norint šaudant išvengti gedimų būtina:

pastoviai laikyti kulkosvaidį tvarkingą;

laiku ir laikantis visų taisyklių apžiūrėti, valyti ir tepti; ypač kruopščiai prižiūrėti judančias dalis, vamzdžio kanalą, dujų kelius ir dėzes su juostomis;

prieš šaudymą iššveisti vamzdžio kanalą, išvalyti ir sutepti plonu tepalo sluoksniu besitrinančių šaudant dalių paviršių, apžiūrėti kulkosvaidį ir šovinius; nešaudyti netvarkingais ir purvinais šoviniais;

šaudant ir keičiant dislokacijos vietą saugoti kulkosvaidį nuo smūgių ir užteršimo;

mūšyje po ilgo šaudymo, esant pirmai galimybei, išvalyti dujų kelius ir lengvai sutepti spyną ir spynos rėmą; jei labai užterštas (smėlis, purvas, sniegas) kulkosvaidis – išardyti ir išvalyti;

neperkaitinti vamzdžio, dėl to intensyviai šaudant po 400-500 šūvių jį keisti;

Jeigu kulkosvaidis ilgesnį laiką buvo šaltyje arba iš šalčio jį įnešę į šiltą patalpą, tai prieš užtaisant kulkosvaidį reikia spynos rėmą keletą kartų nustatyti ant kovinės užkabos (užvesti) ir paleisti nuo kovinės užkabos.

4.3. Jeigu šaudant suges, iš pradžių reikia kulkosvaidį pakartotinai užtaisyti. Jeigu pakartotinis užtaisymas gedimo nepašalina arba po pašalinimo vėl pasikartoja, tai išimti šovinį, nustatyti gedimo priežastį ir pasielgti taip, kaip nurodyta lentelėje.

Gedimai ir jų pobūdis	Gedimų priežastys	Šalinimo būdai
1	2	3
Spynos rėmas ne iki galo nuėjęs į priekį sustojo, kitas šovinys lizde, traukiklio užkabos nepagavo šovinio priimtuve	1. Uokso arba šovinio lizdo užteršimas, nuodegos dujų kameros prievamzdyje. 2. Šovinys arba juosta sulamdyti arba užteršti	Neardant kulkosvaidžio, sutepti šovinio lizdą, trinančiąsias dalis, dujų kameros prievamzdį. Jei yra galimybė, kulkosvaidį išvalyti arba pakeisti vamzdį. Pakeisti šovinius arba juostą
Užsikirtimas. Spynos rėmas sustojo tarpinėje padėtyje, tūta pasiliko lizde ir kitas šovinys atsirėmė į ją kulka	1. Netvarkingas trauktukas arba jo spyruoklė. 2. Užterštas lizdas arba šovinys, nuplėšta tūtos atbraila	Jeigu pakartotinai užtaisant tūta neišsitraukia iš lizdo, išmušti ją grūstuvu arba pakeisti vamzdį. Jeigu nuplėšta tūtos atbraila – išvalyti lizdą, lengvai sutepti šovinius juostoje ir perstatyti reguliatorių ant mažesnės padalos. Jeigu netvarkingas trauktukas ar jo spyruoklė, kulkosvaidį remontuoti dirbtuvėje

1	2	3
<p>Tūtos užgriebimas. Tūta, ištraukta iš lizdo, pasilieka uokse arba prispaudžiama jo angoje spyna</p>	<p>1. Užterštos besitrinančios dalys, dujų kelias arba lizdas. 2. Netvarkingi atmušamasis kyšulys arba skydelio stūmiklis</p>	<p>Pašalinti tūtą iš uokso ir toliau šaudyti. Pasikartojus gedimui sutepti besitrinančias dalis ir šovinio lizdą. Jiegu netvarkingi trauktukas, jo spyruoklė, atmušamasis kyšulys ar skydelio stūmiklis, kulkosvaidį remontuoti dirbtuvėje</p>
<p>Tūtos skersinis trūkis. Spynos rėmas neužima kraštinės priekinės dalies, nes priekinė trūkusios tūtos dalis paliko lizde ir neleidžia įeiti stumiamam šoviniui</p>	<p>1. Didelis tarpas tarp vamzdžio drūtgaliu pjūvio ir spynos. 2. Netvarkingas šovinys</p>	<p>Jeigu pakartotinai užtaisant išmestas šovinys ištraukė priekinę tūtos dalį, toliau šaudyti. Jeigu priekinė tūtos dalis pasiliko lizde, ištraukti ją su tūtos traukikliu arba pakeisti vamzdį. Norint ištraukti priekinę tūtos dalį reikia iš kulkosvaidžio išimti šovinį, įstatyti traukiklį į lizdą, paleisti spynos rėmą nuo kovinės užkabos ir energingai atitraukti jį atgal. Gedimui pasikartojus pastumti vamzdį atgal, dėl to išmušti vamzdžio uždariklio sraigto kaištelį, pasukti atsuktuvu sraigtą vieną apsisukimą ir įstatyti kaištelį</p>
<p>Ne iki galo spynos rėmas atsitraukė atgal. Spynos rėmas sustojo tarpinėje – padėtyje, šovinys, ištrauktukas iš priimtovo, pasiliko traukiklio užkabose</p>	<p>1. Trinančiųjų dalių užteršimas. 2. Juosta įstrigo šovinių dėžutėje. Juosta persikreipė priimtuve</p>	<p>Už pakartotinio užtaisymo rankenėlės spynos rėmą nustatyti ant kovinės užkabos ir tęsti šaudymą. Gedimui pasikartojus, išimti šovinį, apžiūrėti, ar taisyklingai sudėta ir užtaisyta juosta. Jeigu juosta sudėta ir užtaisyta taisyklingai, perstatyti reguliatorių ant didesnės padalos</p>
<p>Atsitiktinis šaudymas. Atleidus nuleistuką (elektropaleidiklio mygtuką arba paleidžiamąją svirtį) šaudymas nesustoja</p>	<p>1. Netvarkingas paleidžiamasis mechanizmas. 2. Suapvalėjusi spynos rėmo kovinė užkaba. 3. Užterštas</p>	<p>Sustabdyti šaudymą ranka prispaudus juosta prie priimtovo. Ištraukti šovinį, apžiūrėti griebtuvą ir kovinę užkabą. Jeigu jie tvarkingi, perstatyti reguliatorių ant didesnės padalos ir sutepti</p>

kulkosvaidis,
sustingęs tepalas

besitrinančias dalis

1	2	3
	4. Netvarkingas elektropaleidiklis	Išjungti elektropaleidiklio šakutę ir tęsti šaudymą su paleidžiamosios svirties pagalba. Pasikartojus gedimui kulkosvaidį taisyti dirbtuvėje.
Traukiklio užkabos nesuima arba pameta šovinį. Sprogos rėmas sustojo priekinėje ar tarpinėje padėtyje	1. Netvarkingos traukiklio užkabos. 2. Padavimo piršto arba viršutinių pirštų spyruoklių nusėdimas	Ištraukti tūtą iš lizdo ar uokso. Pakartotinai užtaisyti kulkosvaidį ir toliau šaudyti. Pasikartojus gedimui apžiūrėti traukiklio užkabą, padavimo piršto ir viršutinių pirštų spyruokles. Jeigu jie netvarkingi, kulkosvaidį taisyti dirbtuvėje.
Elektropaleidiklio gedimas. Nuspaudus elektropaleidiklio mygtuką sprogos rėmas nepaleidžiamas nuo kovinės užkabos	1. Žema tanko bortinės grandinės įtampa. 2. Nėra kontakto elektropaleidiklio rozetėje, nutrūkęs laidas	Toliau šaudyti naudojantis paleidžiamąja svirtimi. Patikrinti rozetės sujungimą. Jeigu yra galimybė, patikrinti elektropaleidiklio grandinę ir pašalinti gedimus

IV. KULKOSVAIDŽIO APŽIŪRA, LAIKYMAS IR SAUGOJIMAS

1. Bendrieji nuostatai

1.1. Kulkosvaidis visuomet turi būti tvarkingas ir paruoštas šaudyti. Tai pasiekama laiku ir išmaniai valant ir tepant, taisyklingai kulkosvaidį laikant, atsargiai su juo elgiantis ir laiku šalinant sulaužymus ir gedimus.

1.2. Kulkosvaidis, kuris yra padalinyje, valomas:

po šaudymo koviniais ir tuščiais šoviniais – tuojau pat po šaudymo šaudykloje (lauke);

valomi ir tepami uoksas, vamzdžio kanalas, dujų kamera, sprogos rėmas su dujų stūmokliu ir spyna; po to kulkosvaidis valomas grįžus iš šaudymo ir kasdien artimiausias 3-4 dienas;

po tarnybos ir pratybų lauke be šaudymo – grįžus iš tarnybos ir pratybų;

kovinėje padėtyje ir ilgalaikėse karinėse pratybose – kasdien kovos tylmečiu ir pratybų pertraukų metu;

jeigu kulkosvaidis stovi nenaudojamas – ne mažiau kaip vieną kartą per savaitę.

1.3. Po valymo kulkosvaidį reikia sutepti. Tepalu padengti tik gerai nuvalytą ir sausą metalo paviršių tuojau pat po valymo, neleidžiant drėgmei paveikti metalo.

1.4. Kulkosvaidis valomas ir tepamas tiesiogiai vadovaujant skyrininkui. Skyrininkas privalo: nustatyti būtiną išardymo, valymo ir tepimo laipsnį; patikrinti reikmenų tvarkingumą ir valymo medžiagų kokybę; patikrinti, ar taisyklingai ir kokybiškai atliktas valymas ir leisti sutepti ir surinkti, patikrinti sutepimo kokybę ir kulkosvaidžio surinkimo taisyklingumą.

Karininkai privalo periodiškai dalyvauti valant kulkosvaidį ir tikrinti, ar taisyklingai jis išvalomas.

1.5. Išsidėsčius kareivinėse ar stovykloje kulkosvaidį valyti specialiai tam skirtose vietose ant tam tikslui įrengtų stalų, o kovinėmis sąlygomis arba žygio metu – ant švarių patiesalų, lentų, faneros ir pan.

Tepimo ir valymo medžiagos turi būti švarios ir geros kokybės. Tepalus reikia laikyti uždaruose induose su atitinkamais užrašais, o šluostymo medžiagas – dėžėse arba suvyniotas apsaugai nuo dulkių ir purvo.

1.6. Kulkosvaidžio valymui ir tepimui vartojami:

ginklų tepalas vamzdžio kanalui, dalims ir mechanizmams tepti po jų valymo; šis tepalas vartojamas, kai temperatūra aukštesnė nei +5°C;

skystas šautuvų tepalas vamzdžio kanalui, kulkosvaidžio dalims ir mechanizmams tepti, kai oro temperatūra nuo +5 iki -50°C, ir kulkosvaidžiui valyti;

vamzdžių valymo skiedinys (VVS) vamzdžio kanalui ir kitoms dalims, kurias veikė parako dujos, valyti.

Pastaba. Skiedinio VVS ruošiamas padalinyje toks kiekis, kad jo užtektų ginklų valymui vienai parai.

Skiedinio sudėtis:

geriamasis vanduo – 1l;

amonio angliarūkštė – 200 g;

kalio bichromatas – 3,5 g.

Nedidelį skiedinio kiekį leidžiama laikyti ne ilgiau kaip 7 paras stikliniuose, sandariai uždarytuose kamščiais, induose, toliau nuo šildymo įrenginių. Pilti skiedinį VVS į tepalines draudžiama;

skudurai arba smulkiai gofruotas popierius kulkosvaidžio nušluostymui, valymui ir tepimui;

pakulos (trumpas linų pluoštas), išvalytas nuo spalių, - tik valymui.

Griovelių, išpjovų ir angų valymo patogumui naudojamos medinės lazdelės.

2. Valymas ir tepimas

2.1. Kulkosvaidžio valymą atlikti tokia tvarka:

2.1.1. paruošti valymo ir tepimo medžiagas.

2.1.2. Išardyti kulkosvaidį.

2.1.3. Apžiūrėti reikmenis, kaip nurodyta 2.4 p., ir paruošti juos naudoti valymui.

2.1.4. Išvalyti vamzdžio kanalą. Jį valyti iš šovinio lizdo pusės, iš anksto atskyrus ugnies gesintuvą, jeigu šaudoma. Paguldyti vamzdį į ginklų valymo stalo išpjovas arba paprasto stalo, o jei jo nėra, paguldyti vamzdį ant švaraus patiesalo. Susukti pakulas skaičiaus 8 pavidalu, „aštuoniukės“ susikirtimą uždėti ant valiklio galo ir nulenkti pakulų pluoštą išilgai valiklio strypo; pakulų galai turi būti trumpesni už valiklio strypą, o sluoksniu storis turi būti toks, kad valiklis su pakulomis įeitų į vamzdžio kanalą be didelių pastangų; išmirkyti pakulas skystame šautuvų tepale. Įstumti grūstuvą į vamzdžio kanalą; sklandžiai, nesulenkiant grūstuvo, stumti jį per visą vamzdžio kanalo ilgį keletą kartų. Ištraukti grūstuvą, pakeisti pakulas, vėl išmirkyti jas ir ta pačia tvarka išvalyti vamzdžio kanalą keletą kartų. Po to stropiai nušluostyti grūstuvą ir išvalyti vamzdžio kanalą švariomis sausomis pakulomis, o po to švairiu skudurėliu.

Vartojant skiedinį VVS vamzdžio kanalą valyti šepetėliu, užsuktu ant grūstuvo ir pamirkytu skiedinyje. Valyti skiediniu tol, kol šepetukas, pakulos ar skuduras neišeis iš vamzdžio švarūs. Apžiūrėti skudurą ir, jeigu ant jo bus pastebima nuodegų (pajuodavimų), rūdžių ar taršalų pėdsakai, tęsti vamzdžio kanalo valymą, o po to vėl ištrinti sausomis pakulomis ir skudurais. Jeigu skuduras po valymo išėjo iš vamzdžio kanalo švarus, t.y. be juodumos nuo parako nuodegų arba geltonos spalvos nuo rūdžių, stropiai apžiūrėti vamzdžio kanalą prieš šviesą iš laibgalio ir

drūtgalio pusių pamažu sukant vamzdį rankose. Ypač atkreipti dėmesį į graižtvų kampus ir patikrinti, ar nepasiliko jose nuodegų.

Po vamzdžio kanalo graižtvinės dalies valymo tokia pačia tvarka išvalyti šovinio lizdą ir liepsnos slopintuvą.

3-4 dienas valymą nurodyta tvarka reikia pakartoti.

Pastaba. Jeigu valant valiklis su grūstuvu įstrigo vamzdžio kanale, vamzdį reikia nusiųsti į remonto dirbtuvę, o prie kulkosvaidžio pritvirtinti atsarginį vamzdį.

2.1.5. Išvalyti dujų kamerą ir reguliatorių. Dujų kamerą po reguliatoriaus atskyrimo išplauti skystu šautuvų tepalu ir išvalyti atsuktuvu ir medine lazdele. Išvalius dujų kamerą sausai ištrinti, dar kartą nušluostyti skuduru ir apžiūrėti vamzdžio kanalą, kad jame neliktų pašalinių daiktų ir nušluostyti vamzdį iš viršaus skuduru.

Regulatorių valyti skuduru, suvilgytu skystu šautuvų tepalu. Regulatoriaus angas išvalyti plona lazdele. Išvalius reguliatorių sausai nušluostyti skuduru.

2.1.6. Uokšą, dujų stūmoklio vamzdelį, spynos rėmą, dujų stūmoklį, spyną valyti skuduru, persunktu skystu šautuvų tepalu, po to sausai nušluostyti. Jeigu valoma po šaudymo, dujų stūmoklį, dujų stūmoklio vamzdelį, taip pat cilindrinės spynos išpjovas padengti skystu šautuvų tepalu arba apsukti juos 3-5 minutėms skuduru, persunktu skystu šautuvų tepalu, po to sukietėjusias parako nuodegas pašalinti lazdele, o dujų stūmoklį, dujų stūmoklio vamzdelį ir spyną sausai nušluostyti.

2.1.7. Likusias metalines dalis sausai nušluostyti skuduru arba pakulomis; labai supurvintas dalis išvalyti skystu šautuvų tepalu ir sausai nušluostyti.

2.1.8. Medinės dalis nušluostyti sausu skuduru.

2.2. Apie kulkosvaidžio valymo pabaigą taikytojas praneša skyrininkui, po to šiam leidus kulkosvaidis sutepamas ir surenkamas.

2.3. Kulkosvaidžio tepimą atlikti tokia tvarka:

2.3.1. Ištepti vamzdžio kanalą. Ant grūstuvo užsukti šepetėlį ir persunkti jį tepalu (ant šepetėlio užpilti truputį tepalo). Įdėti šepetėlį į vamzdžio kanalą iš šovinio lizdo pusės ir sklandžiai stumdyti 2-3 kartus per visą vamzdžio ilgį, kad vamzdžio kanalas lygiai pasidengtų plonu tepalo sluoksniu. Ištepti šovinio lizdą.

2.3.2. Visas likusias metalines kulkosvaidžio dalis ir mechanizmus padengti plonu tepalo sluoksniu tepale suvilgytu skuduru. Per gausus sutepimas sudaro palankias sąlygas didesniai dalių užteršimui ir gali šaudant sukelti kulkosvaidžio gedimus.

Medinių dalių netepti.

Baigus tepimą kulkosvaidį surinkti. Surenkant kulkosvaidį atkreipti dėmesį į dalių numerius, kad nesumaišytų jų su kitų kulkosvaidžių dalimis.

Kulkosvaidį surinkus, patikrinti dalių ir mechanizmų veikimą, išvalyti ir sutepti dėžutes su šovinių juostomis ir reikmenimis, o po to parodyti kulkosvaidį skyrininkui.

2.4. Šaltu metų laiku, kai temperatūra $+5^{\circ}\text{C}$ ir žemesnė, kulkosvaidį tepti tik skystu šautuvų tepalu. Keičiant tepalus reikia nuodugnai pašalinti seną tepalą nuo visų kulkosvaidžio dalių.

Tepalui pašalinti, reikia kulkosvaidį išardyti ir visas metalines dalis išplauti visiškai skystame šautuvų tepale, neleidžiant, kad tepalas paliktų spyruoklių vijose, griovelių kampuose ir kitose sunkiai pasiekiamose vietose, po to antrą kartą išplauti visas metalines dalis skystame šautuvų tepale ir nušluostyti švariu skuduru.

Pastaba. Ginklų tepalo vartojimas, kai temperatūra žemesnė kaip $+5^{\circ}\text{C}$, vietoj skysto šautuvų tepalo kategoriškai draudžiamas.

2.5. Kulkosvaidį, įneštą iš šalčio į šiltą patalpą, valyti po 10-20 min. (po to, kai jis aprasos). Rekomenduojama prieš įeinant į šiltą patalpą išviršinės kulkosvaidžio dalis patrinti skuduru, suvilgytu skystu šautuvų tepalu.

2.6. Kulkosvaidį, atiduodamą į sandėlį ilgalaikiam laikymui, sutepti karštu mišiniu, susidedančiu iš patrankų tepalo ir šautuvų tepalo santykiu 1:1. Kulkosvaidžio sutepimui nuvalytas metalines dalis įmerkti 3-4 minutėms į vonią su mišiniu, pašildytu iki $105-115^{\circ}\text{C}$ temperatūros. Po dalių ataušinimo ir kulkosvaidžio surinkimo pakartotinai įmerkti 1-2 minutėms į vonią su mišiniu, pašildytu iki $60-80^{\circ}\text{C}$ temperatūros. Medinės dalys į vonią nemerkiamos.

Laikant įpakuotą kulkosvaidį sandėlyje, sutepti jį skystu šautuvų tepalu, suvynioti iš karto į vieną sluoksnį inhibitorinio, po to į vieną sluoksnį parafinuoto popieriaus.

3. Kulkosvaidžio ir šovinių laikymas ir saugojimas

3.1. Už kulkosvaidžių ir šovinių laikymą padalinyje atsako jo vadas. Taikytojas (užtaisytojas) privalo laikyti kulkosvaidį švarų, visiškai tvarkingą, elgtis su juo rūpestingai ir apžiūrėti jį visais atvejais, nurodytais punktuose.

Kareivinėse ir tovykloje kulkosvaidis laikomas piramidėse (ginklų spintose) be užvalkalų; atramos kojos turi būti sudėtos ir sutvirtintos spyruokline sage, spynos rėmas ir pakartotinio užtaisymo rankenėlė priekyje, kulkosvaidžio nešiojimo rankena pasukta kairėn, taikiklio pavalkėlis nustatytas ant „П” padalos, kulkosvaidis nustatytas ant saugiklio.

Kitame tos pačios piramidės skyriuje laikomos dėžutės su juostomis, atsarginis vamzdis ir užvalkalai. Atsarginis vamzdis turi būti apsuktas tepaluotu popieriumi ir įdėtas į užvalkalą. Užvalkalai ir diržai laikomi švarūs ir sausi.

3.2. Laikinai išsidėsčius kokiam nors pastate (neturint piramidės) kulkosvaidį laikyti sausoje vietoje, toliau nuo durų, krosnių ir šildymo įrenginių.

3.3. Einant į pratybas ar žygyje kulkosvaidis nešamas už diržo per petį. Diržas turi būti taip pritaikytas, kad kulkosvaidis nesidaužytų į aprangos kietus daiktus. Vado nurodymu kulkosvaidį galima nešti užvalkale, kuris po lietaus būtinai išdžiovinamas.

Pratybų pertraukų metu, taip pat sustojus poilsio kulkosvaidis yra pas taikytoją ir laikomas už diržo per petį arba rankose. Vadui nurodžius, kulkosvaidis gali būti pastatomas ant atramos.

3.4. važiuojant automobiliu, šarvuočiu kulkosvaidis laikomas tarp kojų statmenai, o važiuojant ant tanko – rankose, apsaugojant jį nuo smūgių.

Pervežant geležinkeliu arba vandens keliu kulkosvaidis laikomas rankose arba paguldyti jį ant lentynos taip, kad nenukristų ir nebūtų sugadintas.

3.5. Kulkosvaidis laikomas ir nešamas (vežamas) visada neužtaisytas, išskyrus kovinės situacijos atvejus.

Užtaisytas kulkosvaidis visada turi būti ant saugiklio, nusiima nuo saugiklio tik ugnies atidengimui.

Vamzdžio sprogimui ar išpūtimui išvengti draudžiama bet kuo užkimšti vamzdžio kanalą.

3.6. Šoviniai laikomi sausoje vietoje ir uždengti pagal galimybes nuo tiesioginių saulės spindulių. Šovinius sutepti draudžiama.

Su šoviniais reikia elgtis atsargiai, saugoti juos nuo sužalojimo, drėgmės, tepalo ir purvo; neleistina šovinius pamesti.

V. KULKOSVAIDŽIO APŽIŪRA IR JO RUOŠIMAS ŠAUDYMU

1. Bendrieji nuostatai

1.1. Per apžiūras tikrinami kulkosvaidžio tvarkingumas, jo švara ir paruošimas šaudymui. Kartu patikrinamas reikmenų, dėžučių su juostomis, užvalkų, stovo (kronšteino) ir atsarginio vamzdžio tvarkingumas.

1.2. Kariai ir skyrininkai kulkosvaidį apžiūri:

kasdien;

išeinant į pratybas; prieš šaudymą;

kovinėje padėtyje – periodiškai per dieną ir prieš kovinės užduoties vykdymą;

valant.

1.3. Karininkai apžiūri kulkosvaidį periodiškai, nustatytais Vidaus tarnybos statuto terminais; be to, visus kulkosvaidžius jie apžiūri prieš šaudymą, o mūšyje dalį jų prieš kovinės užduoties vykdymą.

1.4. Kulkosvaidžio, reikmenų, dėžučių su juostomis ir stovo gedimai turi būti tuojau pat šalinami. Jeigu gedimo pašalinti padalinyje negalima, kulkosvaidis siunčiamas į remonto dirbtuvę.

1.5. Būdingi gedimai, pažeidžiantys normalų kulkosvaidžio šaudymą, gali būti tokie:

a) numuštas arba sulenktas kryptukas, pajudėjo į šoną, aukštyn arba žemyn – kulkos kryps į priešingą kryptuko poslinkiui pusę;

b) taikiklio lystė sulenкта arba perkrypusi – kulkos kryps į taikiklio išpjovos nukrypimo pusę;

c) sulenktas vamzdis – kulkos kryps į vamzdžio laibgalio nukrypimo pusę;

d) įkirtimai vamzdžio laibgalyje, ištrynimai vamzdžio kanale (ypač laibgalyje), graižtvų laukų kampų suapvalėjimas ir išdilinimas, kiaurymės, taikiklio lystės, taikiklėlio, buožės lingavimas – visa tai didina kulku sklaidą.

2. Karių ir puskarininkių kulkosvaidžio apžiūros tvarka

2.1. Kasdieninės apžiūros metu įsitikinti, ar yra visos kulkosvaidžio dalys ir patikrinti, ar nėra išorinėse dalyse rūdžių, purvo, taip pat išpaudimų, įbrėžimų, įkretimų ir kitų gedimų, kurie galėtų sukelti mechanizmų normalaus veikimo sutrikimus; ir patikimai tvirtinasi grūstuvai; be to, patikrinti tepalą matomose vietose, ar yra diržas, reikmenys, dėžutė su juostomis ir atsarginis vamzdis, stovo nutaikymo mechanizmo veikimą, kulkosvaidžio PKB (PKT) įrenginio (kronšteino) būklę.

2.2. Prieš išeinant į pratybas apžiūrėti kulkosvaidį ir patikrinti tą patį, kaip ir per kasdienę apžiūrą; patikrinti taikiklio ir kryptuko tvarkingumą; įsitikinti, ar vamzdžio kanale nėra pašalinių daiktų.

Tikrinant taikiklio ir kryptuko tvarkingumą, įsitikinti, kad pavalkėlis sklandžiai slenka taikiklio lyste ir spragtukas stipriai tvirtina nustatytoje padėtyje, spyruoklė tvirtai laiko taikiklio lystę; taikiklėlis laisvai slankioja sukant skriemulį ir tvirtai fiksuoja, o prapjova neturi įkretimų; bruožas slidelėje sutampa su kryptuko pagrindo bruožu, slidelė tvirtai laikosi kryptuko pagrinde.

2.3. Valant kulkosvaidį ir stovą, reikia patikrinti kiekvieną dalį ir mechanizmą atskirai, įsitikinti jų tvarkingumu ir tuo, kad metalinės dalys neturi ištrupėjimų, nuplėštų sriegių, įkretimų, sulankstymų, rūdžių, nuodegų ir purvo, o ant medinių dalių nėra plyšių ir sumušimų. Ypač atkreipti dėmesį į vamzdžio kanalo būklę, dujų kameros prievamzdį ir reguliatorių.

2.4. Apžiūrint reikmenis patikrinti, ar yra visos dalys ir ar jos tvarkingos. Tikrinant grūstuvą, susukti jo grandis ir įsitikinti, ar jos nesulenktos: grūstuvo grandys turi laisvai susisukti ir tvirtai tarp savęs susijungti. Tikrinant valiklį ir šepetėlį, paeiliui juos prisukti prie grūstuvo; valiklis ir šepetėlis turi stipriai laikytis ant grūstuvo, o viršutinė valiklio dalis – laisvai sukinėtis; šepetėlis turi būti švarus, o šeriai neturi kristi.

Penalas neturi turėti plyšių, sulankstymų ir įlinkių. Pro mažesniąją penalo apvalią angą neturi įeiti grūstuvo galvutė.

Iš tepalinės neturi tekėti tepalas; tepalinės dangtelis turi glaudžiai prie jos prisisukti.

Traukiklis neturi turėti kyšulių, skirtų tūtos kaklelio nutvėrimui, ištrupėjimui; traukiklio antgalis turi tvirtai laikytis ir iki galo įsisukti į traukiklio galvutę.

Atsuktuvo ašmenys, dujų kameros prievamzdžio valymo briaunos ir išpjovų sienelės neturi būti ištrupėję ir turėti įkirtimų.

Išmuštuvus turi būti tiesus ir neturėti atbukusio galo.

2.5. Apie visus gedimus, pastebėtus apžiūrint kulkosvaidį, reikmenis ir stovą, kariai ir puskarininkiai privalo tuojau pranešti savo vadui.

3. Karininkų kulkosvaidžio ir stovo apžiūros tvarka

3.1. karininkai apžiūri kulkosvaidžius surinktus ir išardytus.

Apžiūrint surinktą kulkosvaidį įsitikinti, ar yra visos jo dalys ir patikrinti:

3.1.1. Ar nėra ant viršutinių metalinių paviršių rūdžių, purvo, taip pat įlenkimų, įbrėžimų ir įkirtimų, kurie gali trukdyti normaliam kulkosvaidžio veikimui, jo šaudymo tikslumui ir sužaloti kulkosvaidininko rankas; ar medinės dalys neturi plyšių; nuoskalų ar sumušimų; ar yra penalas su reikmenimis, ir kaip pritvirtintas grūstuvus.

3.1.2. Taikiklio ir kryptuko tvarkingumas. Taikiklio lystė neturi būti palenkta, o taikiklėlio prapjova – įkirsta. Taikiklio lystė, veikiama savo spyruoklės, turi patikimai laikytis ant taikiklio trinkelės. Pavalkėlis turi sklandžiai slankioti ant taikiklio lystės ir tvirtai laikytis ant nustatytų taikiklio padalų; lengvai spaudžiant rankos pirštu, pavalkėlis neturi pajudėti nuo nustatytos padalos. Taikiklėlis turi laisvai judėti sukančiam skriemulį.

Kryptukas neturi būti palenkta ir turi tvirtai laikytis pavažėlėje. Bruožas pavažėlėje turi sutapti su kryptuko pagrindo bruožu, o pavažėlė stipriai laikytis kryptuko pagrinde.

3.1.3. Vamzdžio sujungimas su uoksu. Vamzdžio uždariklis nuspaudus rankos pirštu turi laisvai slankioti uokso griovelyje; vamzdis turi laisvai išsiimti ir įsistatyti į uokšą. Patikrinti, ar pritvirtintas vamzdžio uždariklio sraigtas kaišteliumi.

3.1.4. Kulkosvaidžio dalių ir mechanizmų veikimą. Atitraukti spynos rėmą atgal ir nustatyti jį ant kovinės užkabos. Atitraukimas turi būti nuoseklus, be šoksnių, jaučiamas kovinės

spyruoklės pasipriešinimas; užpakalinėje padėtyje spynos rėmas turi pasilikti ant kovinės užkabos. Kulkosvaidžio PKT nuspausti paleidžiamąją svirtį; ji neturi pasisukti. Pasukti saugiklio ausele atgal (nustatyti kulkosvaidį ant saugiklio) ir nuspausti nuleistuką (kulkosvaidžio PKT – paleidžiamąją svirtį, atlenkus pirmyn jos saugiklį). Spynos rėmas turi laikytis ant kovinės užkabos. Atleisti nuleistuką (paleidžiamąją svirtį) ir pasukti saugiklio ausele pirmyn (nustatyti saugiklį padėtin „ugnis“). Iš naujo nuspausti nuleistuką (paleidžiamąją svirtį); spynos rėmas turi energingai eiti į priekį. Po to, neatleidžiant nuleistuko (paleidžiamosios svirties), keletą kartų atitraukti spynos rėmą atgal ir paleisti jį. Spynos rėmas neturi sustoti užpakalinėje padėtyje; padaviklis turi laisvai judėti priimtuve.

Atitraukiant spynos rėmą atgal ir paleidžiant jį nuo kovinės užkabos angos skydelis tūtomis (šoviniams) išmesti, veikiamas savo spyruoklės, turi truputį atsідaryti ir vėl užsідaryti.

Pastatyti kulkosvaidį vertikaliai ir atitraukti spynos rėmą 20-25 mm atgal. Veikiamas kovinės spyruoklės jis turi energingai grįžti į priekinę padėtį.

Kulkosvaidžio PKT patikrinti elektrolapeidiklio darbą, dėl to 3-4 kartus atitraukti spynos rėmą atgal.

3.1.5. Priimtuvo, trauktuko ir atmušamojo kyšulio veikimą. Užtaisyti juostą mokomaisiais šoviniais ir užtaisyti kulkosvaidį. Ranka pamėginti ištraukti juostą iš priimtuvo – juosta turi stipriai laikytis priimtuve. Nuspausti nuleistuką (paleidžiamąją svirtį), po to energingai atitraukti spynos rėmą atgal, nustatyti jį ant kovinės užkabos; taip pakartoti keletą kartų. Mokomieji šoviniai turi būti paduoti į šovinių lizdą, ištraukiami iš jo ir energingai išmetami iš uokso lauk.

3.1.6. Uokso dangtelio spragtuko tvarkingumą. Uokso dangtelį turi tvirtai laikyti spragtukas ir laisvai atidaryti jį nuspaudus.

Kulkosvaidžio PKT elektropaleidiklio broniruoto laido tvarkingumą. Ant laido neturi būti apvalkalo defektų, ypač toje vietoje, kur laidas tvirtinamas prie elektrolapeidiklio korpuso.

3.1.7. Atramos tvarkingumą. Atrama neturi būti sulenkta; atramos kojos, veikiamos spyruoklės, turi energingai išsiskirti į šonus; spyruoklinis užsegimas turi tvirtai laikytis suglaustas kojas. Kulkosvaidis ant kojų turi laisvai suklotis.

3.1.8. Buožės tvarkingumą. Buožė uokse neturi kabalduoti; medsraigčiai turi būti įsukti iki galo. Nuspaudus pirštu pado

dangtelį, penalas, veikiamas spyruoklės, turi išlįsti iš lizdo tiek, kad jį būtų galima išimti ranka. Pado sraigtais turi būti įsukti iki galo.

3.1.9. dėžutės ir šovinių juostos tvarkingumą. Šovinių juostų dėžutė neturi būti įlenkta. Dėžutės dangtelis turi laisvai atsidaryti; užsukas turi patikimai laikyti dangtelį uždarytą. Atmetamasis vožtuvas, veikiamas spyruoklės, turi uždaryti juostos įėjimo angą. Dėžutė turi laisvai prisitvirtinti prie kronšteino ir patikimai ją laikyti spragtukas. Juostos grandys neturi būti aplaužytos, sulankstytos ar turėti plyšių.

3.1.10. Trikojį stovą. Sukutis ties susijungimu su stovo pagrindu neturi klibėti; kai atleista horizontalaus nuvedimo užvarža, sukutis turi laisvai sukotis stovo pagrindo atžvilgiu. Užpakalinės kojos suglaudžiamos ir išskėčiamos pavartojant jėgą; kojų užvaržos turi patikimai tvirtinti stovo kojas nustatytoje padėtyje. Horizontalaus ir vertikalaus nuvedimo užvaržos turi patikimai tvirtinti sukutį ir vamzdelį; vertikalaus nuvedimo užvaržos rankenėlė turi turėti ne didesnę kaip 45° pasvirimą. Sektoriaus išpjovos turi patikimai fiksuoti ribotuvus.

3.1.11. Kulkosvaidžio PKB (PKT) sujungimą su rėmu. Kulkosvaidžio tvirtinimas sklėsčiu (slankikliuose sklendėmis) turi vykti be ypatingų pastangų; sklendės turi tvirtai laikytis; ribojantis sraigtas užpakaliniame slankiklyje turi būti užsuktas; amortizatorių spyruoklės tvarkingos ir tarp užpakalinės sienelės priekinio slankiklio ir rėmo atramos turi būti ne mažesnis kaip 14-18 mm tarpas. Nustatomieji bruožai ant rėmo ir sektoriaus (priekinio slankiklio) turi sutapti.

Patikrinti, ar nesulenkti šovinių dėžutės laikiklis ir tūtų gaudiklis.

3.2. Norint apžiūrėti išardytą kulkosvaidį reikia atlikti dalinį arba pilną kulkosvaidžio išardymą ir sausiai nušluostyti dalis. Išardymo laipsnį nustato karininkas.

3.3. Apžiūrint išardytą kulkosvaidį sulyginti jo dalių numerius ir nuodugniai apžiūrėti kiekvieną dalį ir mechanizmą, įsitikinti, kad metalinės dalys neturi ištrupėjimų, įkirtimų, įspaudimų, įlenkimų, nuplėštų sriegių, išbėrimų, rūdžių ir purvo pėdsakų, o ant medinių dalių nėra plyšių ir įdaužų, galinčių

pakenkti normaliam kulkosvaidžio mechanizmų veikimui ir šaudymo tikslumui.

3.3.1. Apžiūrint vamzdį patikrinti, ar nėra kokybinių vamzdžio kanalo pasikeitimų, išpūtimo, ar tvarkingi dujų kamera ir reguliatorius, ar taisyklingai reguliatorius įstatytas ir ar patikimai jis pritvirtintas.

Tikrinant vamzdžio kanalo kokybę reikia vamzdį pakelti iki akių lygio, nukreipiant jį į šviesos šaltinį taip, kad šviesos spinduliai kristų ne tiesiog į akis, o į vamzdžio kanalo sienelės; po to, vamzdį sukant, atidžiai apžiūrėti kanalą iš laibgalio ir drūtgalio pusių; apžiūrint kanalo vidurinę dalį, vamzdį pritraukti prie akies, apžiūrint laibgalį ir drūtgalį atitraukti nuo akies.

Šovinio lizdą apžiūrėti iš drūtgalio pusės, atkreipti dėmesį į jo švarą.

Vamzdžio kanale gali būti tokie trūkumai:

išdegimo tinklelis panašus į plonas susikertančias linijas, dažniausiai iš drūtgalio pusės (graižtvų pradžioje); paskui šaudant vietoje išdegimo tinklelio atsiranda plyšiai ir pradeda trupėti chromas kai kuriose vietose, po to ištrupėjimas didėja ir chromas atskyta. Nuodugniai valant chromo nuoskalų vietose gali atsirasti rūdys;

kiaurymės – žymūs įdubimai metale, chromo nuoskalų vietose susidarę dėl didelio šūvių skaičiaus; vamzdį, kuriame susidarę kiaurymės, po šaudymo reikia valyti ypač atidžiai;

graižtvų laukų nusitrynimas arba graižtvų laukų kampų suapvalėjimas, ypač jų kairiosios briaunos, pastebimi akimi;

vamzdžio išpūtimas, pastebimas kaip skersinis (šešėlinis) vientisas žiedas (pusžiedis) arba aptinkamas vamzdžio metalo išorinio paviršiaus išsilenkimas; ar galima šaudyti iš vamzdžio, turinčio išpūtimą, nustato karininkas; vamzdžiai turintys nedidelius žiedinius išpūtimus be metalo išlenkimo vamzdžio išoriniame paviršiuje, tolesniam šaudymui tinkami, jeigu jie tenkina normalaus taiklumo reikalavimus.

Atrasti vamzdžio kanalo kokybiniai pakitimai (trūkumai) turi būti užrašyti į formuliarą.

Apžiūrint vamzdį iš išorės patikrinti, ar nėra įkirtimų dujų kameros prievamzdyje; patikrinti fiksatoriaus veikimą – nuspaudus pirštu fiksatorius turi lengvai atsiremti į kryptuko pagrindą, o po atleidimo užimti pirmąją padėtį.

3.3.2. Apžiūrint uokšą patikrinti, ar nenulaužtas, nesuapvalėjęs atmušamasis kyšulys; ar nėra sulankstymų ir įkirtimų atlankose; ar nekliba buožė ir pistoletinė rankena; ar patikimai fiksuojasi dujų stūmoklio vamzdelis; ar veikia tūtų išmetimo angos ir padaviklio skydelio spyruoklė; ar patikimai laikosi priekinėje padėtyje pakartotinio užtaisymo rankenėlė.

3.3.3. Apžiūrint spynos rėmą su dujų stūmokliu patikrinti, ar nėra įkirtimų figūrinėje išpjovoje, šoninių sienelių grioveliuose ir ant dujų stūmoklio; ar nenusinešiojusi kovinė užkaba; ar neatlenktos traukiklio plunksnos (tikrinama su mokomuoju šoviniu); ar tvirtai sujungti dujų stūmoklis su spynos rėmu ir ar laisvai jis pasisuka ant savo ašies vertikalia plokštuma.

3.3.4. Apžiūrint spyną patikrinti, ar nėra plyšių apie skiltuvo daužiklio išėjimo angą; ar tvarkingi skiltuvai ir traukiklis.

Tikrinant skiltuvą suteikti spynai vertikalią padėtį; po to pasukti spyną 180° kampu – skiltuvai turi judėti spynoje veikiamas savo svorio. Nustumti skiltuvą iki galo pirmyn – daužiklis turi išlįsti pro cilindrinės angos išpjovą. Daužiklis neturi būti nutrupėjęs arba labai išdegęs.

Tikrinant traukiklį atlenkti jį pirštu į šoną ir atleisti – traukiklis, spyruoklės veikiamas turi energingai grįžti į ankstesnę padėtį. Įstatyti mokomąjį šovinį į spyną ir pabandyti jį ištraukti pirmyn – šovinys turi stipriai laikytis traukiklio užkaboje. Traukiklio užkaba neturi būti ištrupėjusi.

3.3.5. Apžiūrint priimtuvą patikrinti, ar nėra įkirtimų ir lenkimų priimtovo pagrinde ir uokso dangtelyje; ar normaliai dirba viršutiniai pirštai, padavimo svirtis, skydeliai, dangtelio spragtukas, padaviklio padavimo pirštas; ar patikimai fiksuojamas priimtovo pagrindas ir dangtelis atidarytoje padėtyje.

3.3.6. Apžiūrint kovinę spyruoklę su kreipiamuoju strypu patikrinti, ar nesulūžusi, nesulenкта kovinė spyruoklė; ar nesulenktas kreipiamasis strypas; ar patvariai sujungtos tarp savęs kreipiančiojo strypo dalys ir sukiojasi sujungimo vietoje.

3.3.7. Apžiūrint paleidžiamąjį mechanizmą patikrinti, ar nenudilęs griebtuvas ir ar nėra jame įkirtimų; ar normaliai veikia saugiklis ir saugiklio fiksatorius.

3.3.8. Kulkosvaidžio PKT elektropaleidiklis neturi smarkiai klibėti uokso vertikaliuose grioveliuose; patikrinti, ar normaliai veikia paleidžiamoji svirtis ir jos saugiklis, didelė ir maža svirtis, elektropaleidiklio fiksatorius; ar nesulaužyta arba neturi plyšių elektros rozetė; ar neiškrenta iš savo vietų dangteliai ir ašys

elektropaleidiklio korpuse; ar nenutrauktos broniruoto laido gyslos – patikrinama prijungus elektros rozetę prie pastovios srovės 26 voltų elektros šaltinio.

3.4. Kovinių šovinių apžiūra

Šoviniai apžiūrimi prieš šaudymą ir vadui liepus.

Apžiūrint šovinius patikrinti:

ar nėra ant tūtų rūdžių ir sulamdymų, ar nekliba kulka tūtos kaklelyje;

ar kapsulė neturi žalių apnašų ir plyšių, ar kapsulė neišsikišusi iš tūtos dugno;

ar tarp kovinių šovinių nėra mokomųjų.

Jeigu šoviniai sudulkėjo ar susipurvino, apsidengę žaliomis apnašomis arba rūdimis, juos būtina nušluostyti sausu švairiu skuduru.

4. Kulkosvaidžio ruošimas šaudymui

4.1. Kulkosvaidžio ruošimas šaudymui atliekamas tuo tikslu, kad užtikrintų jo nesutrinkamą veikimą šaudant.

Kulkosvaidis ruošiamas šaudymui vadovaujant skyrininkui.

4.2. Ruošiant kulkosvaidį šaudymui būtina:

dalinai išardyti kulkosvaidį;

išvalyti kulkosvaidį ir stovą;

apžiūrėti išardytą kulkosvaidį;

nuodugnai tepti visas jo dalis ir surinkti;

patikrinti dujų kameros reguliatoriaus įstatymą;

apžiūrėti surinktą kulkosvaidį;

patikrinti tarpo tarp vamzdžio drūtgalio ir spynos dydį;

pastatyti ir pritvirtinti kulkosvaidį ant stovo (įrenginio, kronšteino);

sujungti kulkosvaidžio PKT elektropaleidiklio rozetę su šakute;

išmėginti elektropaleidiklio darbą;

patikrinti kulkosvaidžio ir tanko taikiklio sureguliaciją pagal kontrolinį reguliavimo taikinį;

apžiūrėti dėžutes su juostomis ir atsarginį vamzdį;

užtaisyti juostas.

Tikrinant tarpą tarp užpakalinio vamzdžio pjūvio ir spynos, būtina išmušti vamzdžio uždariklio sraigto kaištį, atsuktuvu išsukti

sraigta vienu apsisukimu, įstatyti mokomąjį šovinį į lizdą ir pastumti spynos rėmą į kraštinę priekinę padėtį. Jeigu spyna užsisklendė (jos koviniai kyšuliai visiškai užėjo už uokso kovinių atramų), tai iš naujo išsukti uždariklio sraigta vienu apsisukimu ir patikrinti spynos užsklendimą. Tai daryti tol, kol spyna neužsisklęs, po to įsukti sraigta vienu apsisukimu ir įstatyti kaištį.

Kulkosvaidžio PKT dujų reguliatoriaus perstatymui iš vienos angelės į kitą, būtina, pusiau atsukus veržlę, nustumti reguliatorių dešinėn, kad jis išeitų iš sukibimo su fiksatoriumi; pasukti reguliatorių iki reikiamos išpjovos sutapimo su fiksatoriumi; pastatyti reguliatorių į vieną ir pritvirtinti veržlę.

Iš karto prieš šaudymą sausai išvalyti vamzdžio kanalą (graižtvinę dalį ir šovinio lizdą).

Pastaba. Šaudymui tuščiais šoviniais būtina ant vamzdžio laibgalio vietoj liepsnos slopintuvo užsukti įvore, o į priimtuvo pagrindo išilginius griovelius įstatyti rėmelį šaudymui tuščiais šoviniais (60 pav.). Liepsnos slopintuvą dėti į krepšį,

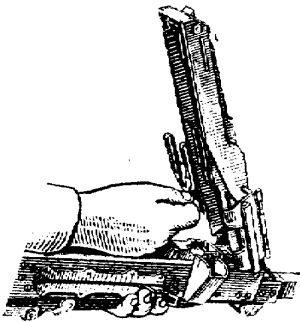
Po šaudymo tuščiais šoviniais būtina atskirti rėmelį nuo kulkosvaidžio, kulkosvaidį išvalyti ir užsukti liepsnos slopintuvą.

Šaudyti koviniais šoviniais su užsukta ant vamzdžio įvore šaudymui tuščiais šoviniais kategoriškai draudžiama.

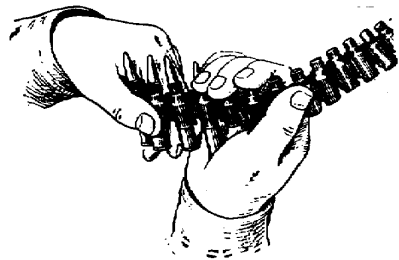
4.3. Šovinių juostos užtaisymui būtina:

paimti juosta kaire ranka, priekiniu kraštu nuo savęs, antgaliu kairėn;

paimti šovinius dešine ranka, įstatyti į juostos grandis ir didžiuoju pirštu arba dešinės rankos delnu įstumti į juosta, kol sutaps tūtos kaklelio pjūvis su juostos priekiniu kraštu (61 pav.).

60 pav. Rėmelio tuščiais įstatymas

61 pav. Juostos užtaisymas šoviniais

Užtaisytą juostą lengvai papurtyti, šoviniai neturi kristi iš juostos.

TURINYS

I. KULKOSVAIDŽIO SANDARA JO NAUDOJIMAS, PRIEŽIŪRA IR SAUGOJIMAS.....	3
1. Kulkosvaidžio paskirtis ir kovinės savybės.....	3
2. Pagrindinės kulkosvaidžio dalys ir mechanizmai, jų veikimas šaudant.....	4
3. Kulkosvaidžio išardymas ir surinkimas.....	6
4. Kulkosvaidžio visiško išardymo tvarka.....	13
5. Kulkosvaidžio surinkimo tvarka po visiško išardymo.....	16
II. KULKOSVAIDŽIO IR STOVO, DALIŲ IR MECHANIZMŲ, REIKMENŲ IR ŠOVINIŲ PASKIRTIS BEI SANDARA.....	20
1. Kulkosvaidžio dalių ir mechanizmų paskirtis bei sandara.....	20
2. Trikojo stovo dalių ir mechanizmų paskirtis ir sandara.....	39
3. Kulkosvaidžio PKB įtaiso paskirtis ir sandara.....	44
4. Kulkosvaidžio PKT kronšteino paskirtis ir sandara.....	45
5. Šovinių juosta ir dėžutės.....	46
6. Kulkosvaidžio reikmenys.....	47
7. 7,62 mm koviniai šoviniai.....	49
III. KULKOSVAIDŽIO DALIŲ IR MECHANIZMŲ VEIKIMAS.....	51
1. Dalių ir mechanizmų padėtis prieš užtaisymą.....	51
2. Dalių ir mechanizmų veikimas užtaisant.....	52
3. Dalių ir mechanizmų veikimas šaudant.....	54
4. Gedimai ir jų šalinimo būdai šaudant iš kulkosvaidžio.....	56
IV. KULKOSVAIDŽIO APŽIŪRA, LAIKYMAS IR SAUGOJIMAS.....	59
1. Bendrieji nuostatai.....	59
2. Valymas ir tepimas.....	61
3. Kulkosvaidžio ir šovinių laikymas ir saugojimas.....	64
V. KULKOSVAIDŽIO APŽIŪRA IR JO RUOŠIMAS ŠAUDYMUUI.....	65
1. Bendrieji nuostatai.....	65
2. Karių ir puskarininkių kulkosvaidžio apžiūros tvarka.....	66
3. Karininkų kulkosvaidžio ir stovo apžiūros tvarka.....	67
4. Kulkosvaidžio ruošimas šaudymui.....	72

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija
Krašto apsaugos mokykla
7,62 MM KALAŠNIKOVO KULKOSVAIDIS (PK, PKS, PKB IR PKT)
Mokymo priemonė
Parengė S.Uogintas
Redagavo J.Glosaitė

Pasirašyta spausdinti 1993 06 23. SL Nr. 1525. Formatas 60x84/16.
Popierius spaudos. 4,42 sąl. Sp. 1., 3,4 apsk. leid. 1.
Tiražas 510 egz. Užsakymas 242
Leidybines paslaugas suteikė Valstybinis leidybos centras,
Laisvės pr. 60, 2056 Vilnius
Spausdino „Karmino“ spaustuvė, Savanorių pr. 221, 2053 Vilnius